YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

10 päivänä heinäkuuta 2008 *

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt ..... I - 5032

Riidan taustalla olevat tosiseikat ..... I - 5035

Asian käsittelyn vaiheet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio ..... I - 5037

Asianosaisten vaatimukset ..... I - 5040

Muutoksenhaku ..... I - 5043

Tutkittavaksi ottaminen ..... I - 5043

Yleinen oikeudenkäyntiväite ..... I - 5043

Oikeudenkäyntiväite, joka koskee sitä, että valittajat eivät ole riitauttaneet valituksenalaisen tuomion ratkaisevaa kohtaa ..... I - 5044

Asiakysymys ..... I - 5045

Kolmannen valitusperusteen toinen osa, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen soveltaessaan yrityskeskittymien hyväksymisestä tehtävien päätösten yhteydessä liiallisia näyttövaatimuksia ..... I - 5046

– Valituksenalainen tuomio ..... I - 5046

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat ..... I - 5046

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 5048

Ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen nojautuessaan väitetiedoksiantoon, kun se on arvioinut riidanalaisen päätöksen sisältöä ..... I - 5051

– Valituksenalainen tuomio ..... I - 5051

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat ..... I - 5053

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 5054

Toinen valitusperuste ja kolmannen valitusperusteen ensimmäinen osa, joiden mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisia virheitä vaatiessaan komissiota ryhtymään uusiin selvityksiin väitetiedoksiantoon saadun vastauksen jälkeen ja soveltaessaan liiallisia näyttövaatimuksia väitetiedoksiantoon annetussa vastauksessa esitettyihin seikkoihin ..... I - 5060

– Valituksenalainen tuomio ..... I - 5060

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat ..... I - 5061

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 5062

Seitsemäs valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen nojautuessaan todisteisiin, joita ei ole paljastettu yrityskeskittymän osapuolille ..... I - 5065

– Valituksenalainen tuomio ..... I - 5065

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat ..... I - 5066

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 5066

Viides valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen jättäessään huomiotta merkitykselliset oikeudelliset perusteet, joita sovelletaan yhteisen määräävän markkina-aseman syntymisen tai vahvistumisen yhteydessä ..... I - 5067

– Valituksenalainen tuomio ..... I - 5067

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat ..... I - 5070

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 5073

Neljäs valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen ylittäessään sille kuuluvan tuomioistuinvalvonnan rajat ..... I - 5078

– Valituksenalainen tuomio ..... I - 5078

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat ..... I - 5079

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 5080

Kuudes valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen soveltaessaan virheellistä säännöstä yrityskeskittymien hyväksymisestä tehtävien päätösten perustelujen osalta ..... I - 5082

– Valituksenalainen tuomio ..... I - 5082

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat ..... I - 5086

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 5089

Väitetty vastavalitus ..... I - 5094

Asian palauttaminen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ..... I - 5095

Asiassa C-413/06 P,

jossa on kyse yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 3.10.2006,

Bertelsmann AG, kotipaikka Gütersloh (Saksa), edustajinaan solicitor P. Chappatte ja solicitor J. Boyce, ja

Sony Corporation of America, kotipaikka New York (Amerikan yhdysvallat), edustajinaan barrister N. Levy, avocat R. Snelders ja Rechtsanwalt T. Graf,

valittajina,

ja jossa valittajien vastapuolina ja muina osapuolina ovat

Independent Music Publishers and Labels Association (Impala), kotipaikka Bryssel (Belgia), edustajinaan solicitor S. Crosby, solicitor J. Golding ja advocate I. Wekstein,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään A. Whelan ja K. Mojzesowicz, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa, ja

Sony BMG Music Entertainment BV, kotipaikka Vianen (Alankomaat), edustajinaan barrister N. Levy, avocat R. Snelders ja Rechtsanwalt T. Graf,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, G. Arestis ja U. Lõhmus sekä tuomarit E. Juhász, A. Borg Barthet, M. Ilešič, J. Klučka, E. Levits ja A. Ó Caoimh (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.11.2007 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.12.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Bertelsmann AG (jäljempänä Bertelsmann) ja Sony Corporation of America (jäljempänä Sony) vaativat valituksessaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-464/04, Impala vastaan komissio, 13.7.2006 antaman tuomion (Kok. 2006, s. II-2289; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla kumottiin keskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi (Asia COMP/M.3333 – SONY/BMG) 19.7.2004 tehty komission päätös 2005/188/EY (EUVL 2005, L 62, s. 30; jäljempänä riidanalainen päätös).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Yrityskeskittymien valvonnasta 21.12.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 (EYVL L 395, s. 1 ja – oikaisu – EYVL 1990, L 257, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1997 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1310/97 (EYVL L 180, s. 1 ja – oikaisu – EYVL 1998, L 40, s. 17; jäljempänä asetus), 2 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Keskittymä julistetaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi, jollei sillä luoda tai vahvisteta sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyy.

3. Keskittymä julistetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, jos sillä luodaan sellainen määräävä asema tai vahvistetaan sellaista määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti estyy.”

3 Asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio tutkii ilmoituksen heti sen saatuaan.

– –

c) Jos komissio – – toteaa, että ilmoitettuun keskittymään sovelletaan tätä asetusta ja että sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on vakavia epäilyjä, komissio päättää menettelyn aloittamisesta.”

4 Asetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa annetaan komissiolle toimivalta tehdä kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla aloitetun yrityskeskittymän soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevan muodollisen tutkimusmenettelyn (jäljempänä muodollinen menettely) yhteydessä joko päätös keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, tarvittaessa osallistuvien yritysten ilmoitettuun keskittymähankkeeseensa tekemien muutosten jälkeen, tai päätös yhteismarkkinoille

soveltumattomuudesta. Asetuksen 8 artiklan 5 kohdan a alakohdan nojalla komissio voi peruuttaa tämän artiklan 2 kohdan nojalla tekemänsä päätöksen, jos julistus soveltuvuudesta perustuu sellaisiin virheellisiin tietoihin, joista jokin keskittymään osallistuvista yrityksistä on vastuussa, tai jos päätös on saatu aikaan vilpillisesti.

5 Asetuksen 10 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että tiettyjä sellaisia tilanteita lukuun ottamatta, joilla ei ole merkitystä tässä asiassa, komissiolla on käytettävissään kuukauden pituinen määräaika, jonka kuluessa sen pitää päättää muodollisen menettelyn aloittamisesta tai aloittamatta jättämisestä. Tämän artiklan 3 kohdan mukaan päätös, jolla ilmoitettu keskittymä julistetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, on tehtävä neljän kuukauden kuluessa päivästä, jona muodollinen menettely aloitetaan. Asetuksen 10 artiklan 6 kohdan mukaan keskittymää pidetään yhteismarkkinoille soveltuvaksi julistettuna, jos komissio ei ole tehnyt saman artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetyissä määräajoissa joko päätöstä muodollisen menettelyn aloittamisesta tai päätöstä tämän keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.

6 Asetuksen 11 artikla koskee tietopyyntöjä, joita komissio voi asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi osoittaa erityisesti ilmoituksen tehneille osapuolille ja muille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, tarvittaessa tekemällä tästä päätöksen. Asetuksen 14 ja 15 artiklassa säädetään sakkojen tai uhkasakkojen määräämisestä silloin, kun annetaan virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja.

7 Asetuksen 18 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio saa perustaa päätöksensä vain niihin vastaväitteisiin, joista osapuolet ovat voineet esittää huomautuksensa. Menettelyssä on taattava oikeus puolustautumiseen. Ainakin välittömillä asianosaisilla on oltava tilaisuus tutustua asiakirjavihkoon rajoituksin, jotka johtuvat yritysten oikeutetuista eduista sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.”

8 Asetuksen 19 artikla koskee komission ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisiä yhteyksiä. Kyseisen säännöksen 3 kohdan nojalla keskittymiä käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä 8 artiklan 2–5 kohdan nojalla. Saman artiklan 6 kohdan mukaan neuvoa-antava komitea antaa komission päätösluonnoksesta lausunnon toimitettuaan tarvittaessa äänestyksen.

9 Yrityskeskittymien valvonnasta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 4064/89 säädetyistä ilmoituksista, määräajoista ja kuulemisista 1.3.1998 annetun komission asetuksen (EY) N:o 447/98 (EYVL L 61, s. 1; jäljempänä soveltamisasetus) 3 artiklan 1 kohdan mukaan suunniteltua yrityskeskittymää koskevan ilmoituksen pitää sisältää asetuksen liitteessä olevassa CO-lomakkeessa pyydetyt tiedot ja asiakirjat.

10 Soveltamisasetuksen 13 artiklan 2 kohdassa säädetään muun muassa, että komissio ilmoittaa kirjallisesti väitteensä ilmoituksen tekeville osapuolille ja asettaa määräajan, jonka kuluessa ilmoituksen tekevät osapuolet voivat esittää sille huomautuksensa kirjallisesti.

Riidan taustalla olevat tosiseikat

11 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt riidan taustalla olevat tosiseikat valituksenalaisen tuomion 1–11 kohdassa seuraavasti:

”1 Independent Music Publishers and Labels Association (Impala) on Belgian oikeuden mukaan perustettu kansainvälinen järjestö, johon kuuluu 2 500 riippumatonta musiikin alan tuotantoyritystä.

2 Komissio vastaanotti 9.1.2004 [asetuksessa] tarkoitetun ilmoituksen keskittymähankkeesta, jolla – – yhtiöt Bertelsmann – – ja Sony – – [sulauttavat] musiikki-äänitealan maailmanlaajuiset liiketoimintonsa – –.

3 Bertelsmann on kansainvälinen mediayhtiö, [jonka] toiminnasta musiikkiäänitteiden alalla vastaa sen kokonaan omistama tytäryhtiö Bertelsmann Music Group (BMG). – –

4 – – Musiikkiäänitteiden alalla [Sonyn] toiminnasta vastaa Sony Music Entertainment. – –

5 Ehdotettu toimenpide merkitsisi keskittymän osapuolten maailmanlaajuisten toimintojen yhdistämistä musiikkiäänitteiden osalta (lukuun ottamatta Sonyn toimintoja Japanissa) [vähintään kolmeen uuteen yhtiöön, jotka perustetaan] 11.12.2003 päivätyn ”Business Contribution Agreement” -nimisen sopimuksen (sopimus liiketoimintojen yhdistämisestä) mukaisesti. On esitetty, että nämä yhteisyritykset toimisivat yhdessä nimellä Sony BMG.

6 Sony BMG etsii sopimuksen mukaan artisteja ja esittelee heidät suurelle yleisölle (taiteellinen johtaminen, eli ns. A & R (Artist and Repertoire)) sekä markkinoi ja myy näiden artistien levyjä. Sony BMG ei harjoita oheistoimintoja kuten musiikin kustantamista, valmistusta tai jakelua.

7 Komissio lähetti 20.1.2004 kyselylomakkeen tietyille toimijoille markkinoilla. [Impala] vastasi tähän kyselylomakkeeseen ja jätti 28.1.2004 erillisen kirjelmän – –, jossa se esitti syyt, joiden perusteella komission pitäisi sen mielestä julistaa yrityskeskittymä yhteismarkkinoille soveltumattomaksi. [Impala] ilmaisi siinä pelkonsa markkinoiden lisääntyvästä keskittym[isestä] ja vaikutuksesta, joka

tällä olisi markkinoille pääsyyn, mukaan lukien jakelu, mediat ja internet, sekä kuluttajien valintamahdollisuuksiin.

8 Komissio katsoi 12.2.2004 tekemässään päätöksessä, että ilmoitettuun keskittymään liittyi vakavia epäilyjä sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA) toimintaan, ja aloitti [muodollisen] menettelyn.

9 Komissio osoitti 24.5.2004 keskittymän osapuolille väitetiedoksiannon, jossa se päätteli alustavasti, että ilmoitettu keskittymä oli yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumaton, koska sillä vahvistettiin yhteistä määräävää asemaa musiikkiäänitteiden markkinoilla ja verkkomusiikkilisenssien tukkumarkkinoilla ja koska sillä yhteensovitettiin emoyhtiöiden käyttäytyminen EY 81 artiklan vastaisella tavalla.

10 Keskittymän osapuolet vastasivat väitetiedoksiantoon, ja kuulemistilaisuus järjestettiin 14. ja 15.6.2004 kuulemisista vastaavan neuvonantajan luona muun muassa [Impalan] läsnä ollessa.

11 Komissio julisti [riidanalaisella] päätöksellä keskittymän yhteismarkkinoille soveltuvaksi asetuksen 8 artiklan 2 kohdan nojalla – –”

Asian käsittelyn vaiheet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

12 Impala nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 3.12.2004 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi. Impala esitti kanteensa tueksi viisi moniosaista kanneperustetta.

13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, joka oli aluksi esittänyt tiettyjä huomautuksia ”yhteisen määräävän markkina-aseman” käsitteestä, tutki ensimmäisen kanneperusteen, joka koski olemassa olevan yhteisen määräävän markkina-aseman vahvistumista, ja sen osalta väitteen, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä ei selitetty oikeudellisesti riittävällä tavalla syitä, joiden vuoksi alennukset ja erityisesti kampanja-alennukset estäisivät läpinäkyvyyden, joka on välttämätön tällaisen aseman kehittymisen mahdollistamiseksi.

14 Sen jälkeen kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli tehnyt valituksenalaisen tuomion 325 kohdassa päätelmän, jonka mukaan riidanalainen päätös oli olennaisilta osin kumottava riittämättömien perustelujen vuoksi, se tutki kuitenkin tuomion 327–458 kohdassa vielä ylimääräisinä perusteluina myös Impalan väitteet, joiden mukaan seikkoja, joita komissio oli esittänyt osoittaakseen markkinoiden riittämättömän läpinäkyvyyden, rasittivat ilmeiset arviointivirheet.

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tästä erityisesti valituksenalaisen tuomion 373 kohdassa, että sekä itse riidanalaisesta päätöksestä että komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämistä perusteluista ilmeni, että ainoa väitetty markkinoiden läpinäkymättömyyden tekijä perustui siihen, että kampanja-alennukset olivat vähemmän läpinäkyviä. Se katsoi valituksenalaisen tuomion 377 ja 378 kohdassa, että yhtäältä todisteet, sellaisina kuin ne mainittiin riidanalaisessa päätöksessä, eivät tukeneet päätelmiä, joita komissio oli niiden perusteella tehnyt, ja että toisaalta nämä päätelmät erosivat myös erittäin selvästi väitetiedoksiannon toteamuksista.

16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti valituksenalaisen tuomion 475 ja 476 kohdassa päätelmänsä sille esitetystä ensimmäisestä kanneperusteesta seuraavasti:

> ”475 –– väitettä, jonka mukaan musiikkiäänitteiden markkinat eivät ole riittävän [läpinäkyvät], jotta yhteinen määräävä asema olisi mahdollinen, ei ole perusteltu oikeudellisesti riittävällä tavalla, ja sitä rasittaa ilmeinen arviointivirhe siltä osin kuin seikat, joihin se perustuu, ovat riittämättömät eikä

niihin sisälly kaikkia asiaankuuluvia tietoja, jotka komission olisi pitänyt ottaa huomioon, eivätkä ne ole omiaan tukemaan niiden perusteella tehtyjä päätelmiä. Koska tämä väite on –– olennainen perustelu, jonka perusteella komissio on päätellyt päätöksessä, että yhteistä määräävää asemaa ei ollut, [riidanalainen] päätös on kumottava jo yksin tämän perusteella.

476 Koska myös kostotoimenpiteisiin liittyvää tutkimusta rasittaa oikeudellinen virhe tai ainakin ilmeinen arviointivirhe ja tämä tutkimus on toinen olennainen perustelu, jonka perusteella komissio on päätellyt [riidanalaisessa] päätöksessä, että yhteistä määräävää asemaa ei ollut, myös tämä virhe on peruste [riidanalaisen] päätöksen kumoamiselle."

17 Impala esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toisessa kanneperusteessaan, että komissio oli rikkonut EY 253 artiklaa sekä tehnyt ilmeisen arviointivirheen ja oikeudellisen virheen, kun se ei ollut katsonut, että suunnitellulla keskittymällä luotaisiin yhteinen määräävä markkina-asema musiikkiäänitteiden markkinoille.

18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin siteerasi valituksenalaisen tuomion 527 kohdassa selvitystä, joka riidanalaisessa päätöksessä esitettiin yhteisen määräävän markkina-aseman syntymisen vaarasta, minkä jälkeen se esitti tuomion 528 kohdassa seuraavat näkemykset:

"–– nämä muutamat huomiot ovat niin pinnallisia ja jopa täysin muodollisia, että niillä ei voida täyttää komission velvollisuutta tehdä tulevaisuuteen suuntautuva tutkimus –– erityisesti silloin kun, kuten tässä tapauksessa, keskittymä tuo esiin vakavia vaikeuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäisen kanneperusteen osalta esittämästä arvioinnista riippumatta siitä, että komission on täytynyt esittää [riidanalaisessa] päätöksessä pitkiä selostuksia päätellessään, että ennen keskittymää ei ollut yhteistä määräävää markkina-asemaa, ja siitä, että se oli päätellyt väitetiedoksiannossa viiden kuukauden tutkimuksen jälkeen, että tällainen asema oli aikaisemmin olemassa, ilmenee näet, että se, aiheutuuko viidestä suuresta yhtiöstä [suuret levy-yhtiöt, jäljempänä suuret yhtiöt] kahden välisestä sulautumasta

vaara yhteisen määräävän aseman syntymisestä, tuo ensi arviolta esiin vakavia vaikeuksia, jotka edellyttävät perusteellista tutkimusta. Koska tätä tutkimusta ei ole tehty, tästä seuraa jo yksin tämän vuoksi, että toinen kanneperuste on perusteltu.”

19 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 539 kohdassa vielä ylimääräisenä perusteluna, ettei komissio olisi voinut virhettä tekemättä nojautua kostotoimenpiteiden aikaisempaa käyttämistä koskevan näytön puuttumiseen ja päätellä, että keskittymä ei aiheuttanut yhteisen määräävän markkina-aseman syntymisen vaaraa.

20 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että sille esitetyt ensimmäinen ja toinen kanneperuste olivat perusteltuja, ja kumosi riidanalaisen päätöksen kolmatta, neljättä ja viidettä kanneperustetta tutkimatta.

Asianosaisten vaatimukset

21 Valittajat vaativat muutoksenhaussaan, että yhteisöjen tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– hylkää Impalan esittämän riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksen tai toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi

– velvoittaa Impalan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

22 Valittajat vetoavat seitsemässä valitusperusteessaan, joista tietyt ovat moniosaisia, oikeudellisiin virheisiin, jotka ovat aiheutuneet siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisessa tuomiossa

– nojautunut väitetiedoksiantoon arvioidessaan riidanalaisen päätöksen sisältöä

– edellyttänyt komissiolta uusien selvitysten aloittamista väitetiedoksiantoon saadun vastauksen jälkeen

– soveltanut yrityskeskittymien hyväksymispäätöksiin liiallisia ja virheellisiä näyttövaatimuksia

– ylittänyt sille kuuluvan tuomioistuinvalvonnan rajat

– jättänyt yhteisen määräävän aseman luomiseen tai vahvistamiseen sovellettavat merkitykselliset oikeudelliset arviointiperusteet huomiotta

– soveltanut yrityskeskittymien hyväksymisestä tehtävien päätösten perusteluihin virheellisiä normeja ja

– nojautunut todisteisiin, joita ei ole esitetty yrityskeskittymän osapuolille.

23 Sony BMG Music Entertainment BV yhtyy kaikilta osin valitukseen sekä valittajien vaatimuksiin.

24 Komission vaatimukset ovat olennaisilta osin samat kuin valittajien. Komissio tukee ensimmäistä, toista ja neljättä valitusperustetta sekä kolmannen valitusperusteen ensimmäistä osaa.

25 Impala vaatii yhteisöjen tuomioistuinta hylkäämään valituksen ja velvoittamaan valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Se esittää aluksi, että valitus on jätettävä kokonaan tai osittain tutkimatta. Lisäksi Impala katsoo, että valitus ei voi missään tapauksessa aiheuttaa valituksenalaisen tuomion kumoamista, koska valittajat eivät ole riitauttaneet valituksenalaisen tuomion 528 kohtaa, joka riittäisi jo sellaisenaan perusteeksi riidanalaisen päätöksen kumoamiselle.

26 Valittajat ja komissio vaativat sekä oikeudenkäyntiväitteen että tämän tuomion edellisessä kohdassa mainittujen valituksenalaisen tuomion 528 kohtaan liittyvien perustelujen hylkäämistä.

27 Komissio on esittänyt vastauskirjelmänsä lopussa ”lisähuomautuksia [riidanalaisen] päätöksen ’olennaisista perusteluista’”. Impala on kiistänyt näiden huomautusten asiaankuuluvuuden ja vedonnut yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 117 artiklan 2 kohtaan. Valittajat tukevat näitä huomautuksia.

Muutoksenhaku

Tutkittavaksi ottaminen

Yleinen oikeudenkäyntiväite

28 Impala esittää aluksi valituksen tutkimatta jättämistä koskevan väitteen, sillä sen mielestä kyseessä on yritys tutkituttaa uudelleen riidanalaisen päätöksen perustelujen riittämättömyyteen ja päätöstä rasittavaan ilmeiseen arviointivirheeseen liittyvät tosiseikkoja koskevat kysymykset, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ratkaissut. Valitus, jolla pyritään suurimmaksi osaksi tutkituttamaan tosiseikkoja koskevat kysymykset uudelleen, ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan. Impala väittää tässä yhteydessä lisäksi, että se, onko päätös riittävästi perusteltu, on tosiseikkoja koskeva kysymys. Lopuksi se lisää, että yksittäiset vastaukset, joita se on antanut valittajien esittämiin valitusperusteisiin, on ymmärrettävä annetun toissijaisesti.

29 Tässä yhteydessä on muistutettava, että EY 225 artiklasta ja yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, että muutoksenhaku voi koskea vain oikeuskysymyksiä. Ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis toimivaltainen yhtäältä määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta, ja toisaalta arvioimaan tätä tosiseikastoa. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on määrittänyt asian tosiseikaston tai arvioinut sitä, yhteisöjen tuomioistuin on EY 225 artiklan nojalla toimivaltainen harjoittamaan tämän tosiseikaston oikeudelliseen luonnehdintaan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sen pohjalta tekemiin oikeudellisiin päätelmiin kohdistuvaa valvontaa. Yhteisöjen tuomioistuimella ei siten ole toimivaltaa määrittää asian tosiseikastoa eikä lähtökohtaisesti myöskään arvioida sitä selvitystä, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut. Silloin kun tämä selvitys on saatu asianmukaisesti ja todistustaakkaa sekä asian selvittämistä koskevia menettelysääntöjä ja yleisiä oikeusperiaatteita on noudatettu,

ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sille esitetyn selvityksen näyttöarvoa. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (ks. erityisesti asia C-185/95 P, Baustahlgewebe v. komissio, tuomio 17.12.1998, Kok. 1998, s. I-8417, 23 ja 24 kohta; asia C-551/03 P, General Motors v. komissio, tuomio 6.4.2006, Kok. 2006, s. I-3173, 51 ja 52 kohta ja asia C-328/05 P, SGL Carbon v. komissio, tuomio 10.5.2007, Kok. 2007, s. I-3921, 41 kohta).

30 Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan perusteluvelvollisuuden laajuutta koskeva kysymys on oikeuskysymys, joka muutoksenhaun yhteydessä kuuluu yhteisöjen tuomioistuimen valvontavallan alaisuuteen, koska päätöksen laillisuusvalvonnassa, jota yhteisöjen tuomioistuin tässä yhteydessä harjoittaa, on välttämättä otettava huomioon ne tosiseikat, joihin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustanut johtopäätöksensä siitä, ovatko perustelut riittävät vai puutteelliset (ks. asia C-188/96 P, komissio v. V, tuomio 20.11.1997, Kok. 1997, s. I-6561, 24 kohta ja yhdistetyt asiat C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomio 28.6.2005, Kok. 2005, s. I-5425, 453 kohta).

31 Kuten nyt käsiteltävän asian osalta ilmenee erityisesti tämän tuomion 22 kohdasta ja toisin kuin Impala väittää, valittajat eivät pyri valituksellaan yleisesti kyseenalaistamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tosiseikoista esittämiä arviointeja sellaisinaan. Ne esittävät sitä vastoin lähinnä oikeuskysymyksiä, jotka voivat laillisesti olla muutoksenhaun kohteena. Impalan esittämä yleinen oikeudenkäyntiväite on siis hylättävä. Koska Impala esittää täsmällisempiä tutkimatta jättämistä koskevia väitteitä valituksen tiettyjen osien yhteydessä, on siis syytä käsitellä nämä väitteet asianomaisten perusteiden tutkimisen yhteydessä.

Oikeudenkäyntiväite, joka koskee sitä, että valittajat eivät ole riitauttaneet valituksenalaisen tuomion ratkaisevaa kohtaa

32 Impala väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on joka tapauksessa todennut valituksenalaisen tuomion 528 kohdassa, että komissio ei ollut tehnyt tulevaisuuteen suuntautuvaa selvitystä siitä, luotaisiinko kyseisellä keskittymällä yhteinen määräävä markkina-asema, ja on yksinomaan tällä perusteella todennut, että Impalan esittämä toinen kanneperuste oli perusteltu, mikä jo sellaisenaan riittäisi riidanalaisen päätöksen kumoamiseen. Impala katsoo näin ollen, että vaikka valittajat

onnistuisivat saamaan yhden tai useamman valitusperusteensa hyväksytyiksi, valitus on joka tapauksessa hylättävä sen vuoksi, että siinä ei riitauteta toteamusta, jonka mukaan minkäänlaista tulevaisuuteen suuntautuvaa tutkimusta ei ollut tehty.

33 Tältä osin on riittävää todeta, että kun valituskirjelmässä luetellaan valituksenalaisen tuomion erityisen arvostelun kohteena olevia kohtia, siinä viitataan nimenomaisesti tässä riidanalaiseen 528 kohtaan sekä lisäksi 533, 539 ja 541 kohtaan, joissa käsitellään niin ikään yhteisen määräävän markkina-aseman syntymistä koskevaa kysymystä.

34 Tämän perusteella ei voida pätevästi väittää, että valitus koskisi ainoastaan jo olemassa olevan yhteisen määräävän markkina-aseman vahvistumista koskevia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamuksia, jolloin se pitäisi jättää kokonaan tutkimatta.

Asiakysymys

35 Valittajien esittämät seitsemän valitusperustetta ovat monilta osin päällekkäisiä. Ensimmäinen, toinen, kolmas ja neljäs sekä seitsemäs valitusperuste koskevat lähinnä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tutkintatapaa erityisesti näyttökysymysten osalta. Viides peruste koskee yhteisen määräävän markkina-aseman käsitettä. Kuudes peruste liittyy siihen, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut riidanalaisen päätöksen perustelujen riittämättömyyttä.

36 Tämän valituksen asiakysymyksen tutkiminen pitää aloittaa valitusperusteista, jotka koskevat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen soveltamaa näyttökysymyksiä koskevaa tarkastelutapaa, ja aluksi on tutkittava kolmannen valitusperusteen toinen osa.

Kolmannen valitusperusteen toinen osa, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen soveltaessaan yrityskeskittymien hyväksymisestä tehtävien päätösten yhteydessä liiallisia näyttövaatimuksia

– Valituksenalainen tuomio

37 Erityisesti valituksenalaisen tuomion 289, 366 ja 459 kohdasta ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut, olivatko riidanalaisen päätöksen perustana olleet seikat hyväksyttävä peruste kyseiseen päätökseen sisältyvälle komission arvioinnille, jonka mukaan kyseiset markkinat eivät olleet riittävän läpinäkyviä, jotta yhteinen määräävä markkina-asema olisi voinut syntyä.

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

38 Valittajat väittävät kolmannessa valitusperusteessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen, kun se sovelsi yrityskeskittymien hyväksymisestä tehtäviin päätöksiin virheellisiä ja liiallisia näyttövaatimuksia. Valittajat väittävät tämän valitusperusteen toisen osan yhteydessä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkinnut virheellisesti tällaisiin päätöksiin sovellettavia näyttövaatimuksia.

39 Koska komission tehtävänä on perustella päätös, jolla kielletään yrityskeskittymä, valittajat katsovat, että silloin kun komissio ei ole kyennyt keräämään todisteita, jotka täyttäisivät yhteisöjen tuomioistuinten tällaisen kiellon perustelemiseksi asettamat tiukat vaatimukset, joita sovelletaan erityisesti komission nojautuessa määräävää markkina-asemaa koskevaan näkemykseen, sen on sallittava suunniteltu yrityskeskittymä. Erityisesti asetuksen 10 artiklan 6 kohdasta seuraa, että jos komissio ei kykene osoittamaan kilpailulle aiheutunutta vahinkoa vakuuttavien todisteiden perusteella, asetuksen järjestelmä pakottaa sen hyväksymään tämän keskittymän.

40 Valittajat vetoavat tältä osin lisäksi siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se ei ole myöntänyt, että komission pitää noudattaa tiukempia näyttövaatimuksia silloin kun se kieltää yrityskeskittymän kuin silloin kun se sallii tällaisen keskittymän, koska kielto merkitsee ilmoituksen tekevien osapuolten kaupallisen vapauden vakavaa estettä ja koska yrityskeskittymiin pitää soveltaa yhteismarkkinoille soveltumista koskevaa olettamaa. Oikeuskäytännöstä ilmenee, että komission pitää osoittaa yrityskeskittymän kieltämisestä tehtävän päätöksen perusteltavuus tiukemman perusteen kuin pelkän todennäköisyyksien punnintaan perustuvan perusteen mukaisesti ja että tästä syystä komissiolle ei aseteta silloin, kun kyseessä on yrityskeskittymän sallimisesta tehtävä päätös, samaa näyttövelvollisuutta kuin silloin, kun kyseessä on yrityskeskittymän kieltävä päätös. Kun näet kyseessä on tiukempi näyttövaatimus kuin pelkkä todennäköisyyksien punninta, komission on todellisuudessa esitettävä näyttö vain keskittymän kieltämisen hyväksyttävyydestä. Valittajien mielestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioinnille riidanalaisesta päätöksestä ja todisteista, joihin komissio on nojautunut, on ominaista se, ettei se ole hyväksynyt tällaista ”epäsymmetristä” näyttövaatimusta.

41 Valittajat väittävät lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen tehnyt oikeudellisen virheen vaatiessaan komissiota osoittamaan, että musiikkiäänitteiden markkinat eivät ole läpinäkyvät, kun sen olisi pitänyt tutkia, oliko riidanalaisen päätöksen tekopäivänä olemassa riittäviä todisteita, joiden perusteella voitiin todeta oikeudellisesti riittävällä tavalla tällainen läpinäkyvyys. Tämä virhe rasittaa niiden mielestä koko valituksenalaista tuomiota ja erityisesti sen 381–387, 389, 420, 428, 429 ja 433 kohtaa sellaisten seikkojen osalta, joita on kuvattu yksityiskohtaisesti valituskirjelmässä.

42 Impalan mielestä siitä, että noudatettaisiin valittajien kolmannen valitusperusteen toisen osan tueksi esittämiä perusteluja ja hyväksyttäisiin se, että on olemassa yrityskeskittymien sallimista koskeva olettama, saattaisi aiheutua yrityskeskittymien valvontaa koskevalle järjestelmälle vakavia vaikutuksia, kuten järjestelmän väärinkäytön riski. Näissä perusteluissa jätetään sen mukaan huomiotta herkkä tasapaino, joka on luotu yrityskeskittymien valvontaa koskevalla yhteisön sääntelyllä yksityisten intressien ja yleisten intressien välille, sekä komission ”kaksinainen ja symmetrinen velvollisuus” kieltää yrityskeskittymät, jotka ovat yhteismarkkinoille soveltumattomia, ja sallia keskittymät, jotka ovat niille soveltuvia. Tältä osin asetetut näyttövaatimukset merkitsevät todennäköisyyksien punnintaa, ja komission tehtävänä on

osoittaa, mikä on todennäköisintä. Lisäksi Impala vetoaa siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätellyt yhtäältä, että komissio oli esittänyt vakuuttavan kokonaisnäytön kyseisten markkinoiden läpinäkyvyydestä mutta arvioinut kuitenkin lopuksi, että läpinäkyvyys oli riittämätön, koska oli olemassa ”vähemmän läpinäkyviä” kampanja-alennuksia. Toisaalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi myös, että todisteet, joiden piti osoittaa tämän läpinäkyvyyden riittämättömyys, eivät tukeneet sitä.

43 Impala katsoo lisäksi, että valittajat näyttävät tämän tuomion 41 kohdassa mainituilla perusteluilla pyrkivän siihen, että yhteisöjen tuomioistuin tutkisi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemät tosiseikkoja koskevat arvioinnit.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

44 Todettakoon aluksi, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että näyttöön sovellettavien sääntöjen väitetty rikkominen on oikeuskysymys, joka voidaan tutkia muutoksenhakuvaiheessa (ks. vastaavasti asia C-199/92 P, Hüls v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4287, 65 kohta ja yhdistetyt asiat C-403/04 P ja C-405/04 P, Sumitomo Metal Industries ja Nippon Steel v. komissio, tuomio 25.1.2007, Kok. 2007, s. I-729, 40 kohta). Siten siltä osin kuin Impala vetoaa yleisen oikeudenkäyntiväitteensä yhteydessä erityisesti siihen, että kolmas valitusperuste pitäisi jättää kokonaan tutkimatta, tätä perustelua ei voida hyväksyä.

45 Kuten Impala korostaa, kolmannen valitusperusteen toisessa osassa keskitytään asiakysymyksen osalta siihen, että näyttövaatimukset ovat erilaisia sen mukaan, onko kyseessä yrityskeskittymän hyväksyvä päätös vai tällaisen keskittymän kieltävä päätös. Tältä osin osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut valituksenalaisessa tuomiossa riidanalaiseen päätökseen, joka on päätös, jolla on hyväksytty yrityskeskittymä, samoja näyttövaatimuksia kuin se olisi soveltanut päätökseen, jolla tällainen keskittymä olisi kielletty.

46 Tältä osin on aluksi muistutettava siitä, että asetuksen 2 artiklan 2 ja 3 kohdan sanamuodosta ei ilmene, että siinä asetettaisiin erilaisia näyttövaatimuksia yhtäältä päätöksille, joilla yrityskeskittymä hyväksytään, ja toisaalta päätöksille, joilla tällainen keskittymä kielletään.

47 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on asiakysymyksen osalta jo todennut, ennuste, joka on välttämätön yrityskeskittymien valvonnan yhteydessä ja jossa tutkitaan sitä, miltä osin keskittymä voisi muuttaa niitä tekijöitä, joiden perusteella kilpailun tila tietyillä markkinoilla määräytyy, jotta voitaisiin tutkia, onko tästä seurauksena olennainen este tehokkaalle kilpailulle, edellyttää erilaisten syy-seuraus-ketjujen hahmottamista, jotta voidaan hyväksyä ne, joiden todennäköisyys on suurin (ks. vastaavasti asia C-12/03 P, komissio v. Tetra Laval, tuomio 15.2.2005, Kok. 2005, s. I-987, 43 kohta).

48 Toisin kuin valittajat väittävät, asetuksesta ei siis voida johtaa yleistä olettamaa, jonka mukaan ilmoitettu yrityskeskittymä olisi yhteismarkkinoille soveltuva tai soveltumaton.

49 Tätä asetuksen tulkintaa ei heikennä sen 10 artiklan 6 kohta, jonka mukaan ilmoitettua yrityskeskittymää pidetään yhteismarkkinoille soveltuvana, jos komissio ei ole tehnyt säädetyssä määräajassa päätöstä ilmoitetun keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Tämä säännös näet ilmaisee erityisellä tavalla asetuksen yleiselle järjestelmälle luonteenomaisen nopean ratkaisutoiminnan tarpeen, jonka tyydyttämiseksi komission pitää noudattaa lopulliselle päätöksenteolle asetettuja tiukkoja määräaikoja (ks. tästä asia C-202/06 P, Cementbouw Handel & Industrie v. komissio, tuomio 18.12.2007, Kok. 2007, s. I-12129, 39 kohta). Tämä säännös on kuitenkin poikkeus asetuksen yleisestä rakenteesta, joka ilmenee erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdasta ja 8 artiklan 1 kohdasta ja jonka mukaan komissio tekee nimenomaisen päätöksen sille ilmoitetuista keskittymistä.

50 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee kyllä, että komission yrityskeskittymien soveltuvuudesta yhteismarkkinoille tekemiä päätöksiä on perusteltava

riittävän merkittävillä ja yhtäpitävillä todisteilla (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-68/94 ja C-30/95, Ranska ym. v. komissio, ns. Kali & Salz -tapaus, tuomio 31.3.1998, Kok. 1998, s. I-1375, 228 kohta) ja että niin sanottua konglomeraattityyppistä yrityskeskittymää tutkittaessa komission esittämien todisteiden laatu on erityisen tärkeä, kun yrityskeskittymä julistetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi (ks. em. asia komissio v. Tetra Laval, tuomion 44 kohta).

51 Tästä ei voida kuitenkaan päätellä, että komission pitäisi noudattaa erityisesti silloin kun se nojautuu yhteistä määräävää markkina-asemaa koskevaan näkemykseen, yrityskeskittymien kieltämisestä tehtävien päätösten osalta tiukempia näyttövaatimuksia kuin yrityskeskittymien hyväksymisestä tehtävien päätösten yhteydessä. Tämä oikeuskäytäntö kuvastaa näet vain näytön olennaista tehtävää, joka on näkemyksen oikeellisuudesta vakuuttaminen tai yrityskeskittymien valvonnan yhteydessä komission päätösten taustalla olevien arviointien tukeminen (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Tetra Laval, tuomion 41 ja 44 kohta). Myöskään se, onko kyseessä yhteistä määräävää markkina-asemaa koskeva olettamus vai ei, ei voi sinänsä vaikuttaa sovellettaviin näyttövaatimuksiin. Tältä osin ilmoitettua yrityskeskittymää vastaan esitetty kilpailun rajoittamista koskeva väite on monitahoinen, mikä pitää ottaa huomioon arvioitaessa tämän keskittymän eri seurausten uskottavuutta, jotta kyettäisiin määrittämään todennäköisin seuraus, mutta tämä monitahoisuus ei sinänsä vaikuta vaaditun näytön tasoon.

52 Edellä esitetystä seuraa, että kun yrityskeskittymä on komission käsiteltävänä asetuksen nojalla, komission pitää lähtökohtaisesti ottaa kantaa joko siten, että se hyväksyy tämän keskittymän, tai siten, että se kieltää sen, sen mukaan, minkä se arvioi olevan yrityskeskittymän todennäköisin taloudellinen seuraus.

53 Tästä seuraa, että valittajat tekevät virheen katsoessaan, että koska kyseessä on yrityskeskittymän hyväksyvä päätös, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt tutkia ainoastaan, olisiko komissio voinut kieltää riidanalaisen yrityskeskittymän, jos se olisi soveltanut erityisen tiukkoja näyttövaatimuksia. Ilman että

olisi tarpeen ottaa kantaa tämän tuomion 41 kohdassa lueteltuja valituksenalaisen tuomion kohtia koskevien erityisten moitteiden tutkimisedellytysten täyttymiseen, on näin ollen todettava, että koska näiden moitteiden taustalla oleva lähtökohta on perusteeton, niitä ei voida missään tapauksessa hyväksyä.

54 Edellä esitetyn perusteella kolmannen valitusperusteen toinen osa on siis hylättävä.

Ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen nojautuessaan väitetiedoksiantoon, kun se on arvioinut riidanalaisen päätöksen sisältöä

– Valituksenalainen tuomio

55 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on viitannut useissa valituksenalaisen tuomion kohdissa eli erityisesti sen 379, 424 ja 446 kohdassa väitetiedoksiantoon tukeakseen päätelmiään sekä riidanalaisen päätöksen perustelujen riittämättömyyttä koskeneen kanneperusteen että tätä päätöstä rasittavia ilmeisiä arviointivirheitä koskeneen kanneperusteen osalta.

56 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti riidanalaisen päätöksen perustelujen riittämättömyyttä koskevan kanneperustetta tutkiessaan muun muassa seuraavaa:

”282 Aluksi on tutkittava sen [Impalan] korostaman seikan vaikutusta, että komissio oli väitetiedoksiannossa päätellyt erittäin korostetusti, että keskittymä oli yhteismarkkinoille soveltumaton, erityisesti sillä perusteella, että ennen suunniteltua keskittymää oli olemassa yhteinen määräävä asema ja että musiikkiäänitteiden markkinat olivat erittäin [läpinäkyvät] ja erityisen alttiit yhteensovittamiselle.

283 Tämä komission näkemyksen kääntyminen täysin vastakkaiseksi voi vaikuttaa hämmästyttävältä, kun otetaan erityisesti huomioon se, miten myöhään se on tapahtunut. Kuten näet asiakirja-aineistosta ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyistä keskusteluista ilmenee, komissio on arvioinut kaikkien niiden tietojen perusteella, joita se oli saanut tutkittuaan viiden kuukauden ajan sekä markkinoiden eri toimijoita että keskittymän osapuolia, että markkinat olivat riittävän [läpinäkyvät] mahdollistamaan hintojen [hiljaisen] yhteensovittamisen, ja se omaksui vasta keskittymän osapuolten taloudellisen neuvonantajansa avustamana 14. ja 15.6.2004 pidetyssä kuulemistilaisuudessa esittämien perustelujen perusteella uusia markkinatutkimuksia tekemättä päinvastaisen näkemyksen ja osoitti 1.7.2004 päätösluonnoksen neuvoa-antavalle komitealle.

284 Kuten komissio kuitenkin perustellusti esittää, oikeuskäytännöstä [(yhdistetyt asiat 142/84 ja 156/84, British American Tobacco ja Reynolds Industries v. komissio, tuomio 17.11.1987, Kok. 1987, s. 4487, Kok. Ep. IX, s. 249)] ilmenee, että kun komissio hylkää 6.2.19[6]2 annetun asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen [82] ja [81] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204) 3 artiklan nojalla tehdyn hakemuksen, riittää, että komissio esittää ne perusteet, joiden perusteella se on katsonut, ettei ole mahdollista todeta kilpailusääntöjen rikkomista, eikä sen tarvitse selittää mahdollisia eroja suhteessa väitetiedoksiantoonsa, joka on valmisteleva asiakirja, jonka arviot ovat täysin alustavia ja tarkoitetut hallinnollisen menettelyn kohteen määrittelemiseksi suhteessa mainitussa menettelyssä kohteena oleviin yrityksiin, eikä sen tarvitse neuvotella kaikista tosiasiallisista ja oikeudellisista näkökohdista, joita on käsitelty hallinnollisessa menettelyssä. Yhteisöjen tuomioistuin on muistuttanut [yhdistetyissä asioissa C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, Aalborg Portland ym. vastaan komissio, 7.1.2004 antamassaan tuomiossa (Kok. 2004, s. I-123)] väitetiedoksiannon alustavuudesta ja komission velvollisuudesta ottaa huomioon hallinnollisesta menettelystä johtuvat seikat ja muun muassa hylätä perusteettomiksi osoittautuvat väitteet.

285 On tosin huomautettava, että tämä oikeuskäytäntö on kehitetty EY 81 ja EY 82 artiklan täytäntöönpanon osalta eikä yrityskeskittymien valvonnan erityisalalla, jonka yhteydessä komission päätösten tekemistä sääntelevien pakottavien määräaikojen noudattaminen ei anna sille mahdollisuutta pitkittää

tutkimustaan, jolloin näkemyksen perustavanlaatuinen muuttaminen on sitä epätodennäköisempää, mitä pidemmälle hallinnollinen menettely etenee. Komissio on lisäksi korostanut loppuhuomautuksissaan, että kuulemistilaisuuden jälkeiset tutkimustoimenpiteet koostuvat lähinnä siitä, että markkinoiden toimijoita on kuultu ehdotetuista sitoumuksista, eivätkä ne koske ilmoitettua keskittymähanketta vastaan esitettyjä väitteitä. Väitetiedoksianto on kuitenkin vain valmisteluasiakirja, ja lopullinen päätös on perusteltava ainoastaan kaikkien suunnitellusta keskittymästä relevanttien markkinoiden kilpailulle aiheutuvien vaikutusten arvioimiseen liittyvien seikkojen ja tekijöiden kannalta. Tästä seuraa, että pelkästään se, että komissio ei ole selittänyt päätöksensä tekstiosassa näkemystensä muutoksia väitetiedoksiantoon sisältyneisiin näkemyksiin verrattuna, ei sellaisenaan voi merkitä perustelujen puuttumista tai riittämättömyyttä.”

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

57 Valittajat väittävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen käyttäessään puolustautumisoikeuksien vastaisesti lähtökohtana väitetiedoksiantoa, kun se on arvioinut riidanalaisen päätöksen asiasisältöä.

58 Näin ollen valittajat katsovat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemä riidanalaisen päätöksen ja väitetiedoksiantoon sisältyneiden komission väliaikaisten päätelmien välinen vertailu ei voi olla valituksenalaiseen tuomioon sisältyvien päätelmien perustana riidanalaisen päätöksen perustelujen ja niihin sisältyvän komission arvioinnin osalta. Ne mainitsevat tässä yhteydessä valituksenalaisen tuomion 300, 302 ja 308 kohdan, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut riidanalaisen päätöksen perusteluja. Lisäksi valittajat arvostelevat valituksessaan kyseisen tuomion 338, 339, 341, 362, 378, 379, 398, 402, 409, 419, 424, 446, 447, 451, 456, 467, 491, 532 ja 538 kohtaa, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut ilmeisiin arviointivirheisiin liittyneet argumentit.

59 Komissio esittää valittajien tämän valitusperusteen tueksi, että toisin kuin oikeuskäytännössä, jota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on itse siteerannut kyseisen tuomion 284 kohdassa ja johon se on ”viitannut täysin muodollisesti”, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tutkinut yksinomaan riidanalaisen päätöksen perusteella sitä, ovatko päätöksen perustelut riittävät, tai aineellista virhettä koskevan perusteen osalta sitä, sisältääkö kyseinen päätös tosiseikkoja koskevia virheitä tai ilmeisiä arviointivirheitä, vaan se keskittyy tuomiossaan pikemminkin siihen, onko väitetiedoksianto osoittautunut perusteettomaksi. Komissio siis katsoo, että koska tiettyjä tosiseikkoja ei ole mainittu väitetiedoksiannossa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päättelee tästä, ettei niillä voi olla merkitystä arvioitaessa yleisesti yrityskeskittymän seurauksia. Vaikka komissio on lisäksi täsmentänyt riidanalaisessa päätöksessä tiettyjä päätelmiä, jotka oli esitetty väitetiedoksiannossa alustavina päätelminä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nojautunut valvontansa yhteydessä väitetiedoksiantoon sisältyneeseen arviointiin.

60 Impala väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt otteita väitetiedoksiannosta vain korostaakseen riidanalaiseen päätökseen sisältyneitä epäjohdonmukaisuuksia ja sitä, että siinä esitetyille toteamuksille ei ollut perustaa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimenomaisesti myöntänyt, että väitetiedoksianto on valmisteleva asiakirja, että siihen sisältyvät toteamukset ovat täysin alustavia ja että komission ei tarvitse selittää väitetiedoksiannon ja riidanalaisen päätöksen välisiä eroja.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

61 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että kontradiktorinen periaate, joka on yhteisön oikeuden perusperiaate ja kuuluu erityisesti puolustautumisoikeuksiin, edellyttää sitä, että asianomainen yritys saa hallinnollisen menettelyn kuluessa ilmaista asianmukaisesti näkemyksensä esiin tuotujen tosiseikkojen ja olosuhteiden paikkansapitävyydestä ja merkityksestä sekä niistä asiakirjoista, joita komissio on käyttänyt EY:n perustamissopimuksen rikkomista koskevan väitteensä tukena (ks. vastaavasti mm. asia 17/74, Transocean Marine Paint Association v. komissio, tuomio 23.10.1974, Kok. 1974, s. 1063, Kok. Ep. II, s. 363, 15 kohta; yhdistetyt asiat 100/80–103/80, Musique Diffusion française ym. v. komissio, tuomio

7.6.1983, Kok. 1983, s. 1825, Kok. Ep. VII, s. 133, 10 kohta; em. Kali & Salz -tapaus, tuomion 174 kohta ja em. yhdistetyt asiat Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomion 66 kohta).

62 Asetuksen soveltamisalaan kuuluvien yrityskeskittymien valvontamenettelyjen osalta tämä periaate vahvistetaan asetuksen 18 artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä sekä täsmällisemmin soveltamisasetuksen 13 artiklan 2 kohdassa. Viimeksi mainituissa säännöksissä edellytetään muun muassa lähinnä komission vastaväitteiden ilmoittamista kirjallisesti ilmoituksen tehneille osapuolille ja sellaisen määräajan ilmoittamista niille, jonka kuluessa ne voivat ilmaista näkemyksensä kirjallisesti.

63 EY 81 ja EY 82 artiklaa koskevasta oikeuskäytännöstä ilmenee analogisesti, että väitetiedoksianto on menettelyyn liittyvä ja valmisteleva asiakirja, jolla rajataan komission vireille paneman hallinnollisen menettelyn kohde puolustautumisoikeuksien tehokkaan käyttämisen varmistamiseksi ja estetään se, että komissio ottaa huomioon muita väitteitä asianomaisen menettelyn päättävässä päätöksessään (ks. erityisesti yhdistetyt asiat 142/84 ja 156/84, British American Tobacco ja Reynolds Industries v. komissio, määräys 18.6.1986, Kok. 1986, s. 1899, 13 ja 14 kohta). Väitetiedoksiannon luonteelle on siis tyypillistä, että se on väliaikainen ja että komissio voi muuttaa sitä myöhemmässä arvioinnissaan osapuolten sille esittämien huomautusten ja muiden tosiseikkoja koskevien toteamusten perusteella (ks. vastaavasti em. asia SGL Carbon v. komissio, tuomion 62 kohta). Komission pitää näet ottaa huomioon seikat, jotka perustuvat koko hallinnolliseen menettelyyn, ja joko hylättävä perusteettomat väitteet tai muokattava ja täydennettävä sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen osalta huomioon ottamiensa väitteiden tueksi esittämiään perusteluja. Väitetiedoksianto ei siten estä millään tavoin komissiota muuttamasta kantaansa kyseisten yritysten hyväksi (ks. em. yhdistetyt asiat British American Tobacco ja Reynolds Industries v. komissio, määräyksen 13 kohta).

64 Tästä seuraa, että komissio ei ole velvollinen pitämään voimassa kyseisessä asiakirjassa esittämiään tosiseikkoja tai oikeudellisia seikkoja koskevia arviointeja. Sen on päinvastoin perusteltava lopullinen päätöksensä lopullisilla arvioinneillaan, jotka perustuvat koko sen tekemän tutkimuksen tuloksiin, sellaisina kuin ne ilmenevät

muodollisen menettelyn päättämishetkellä (ks. analogisesti em. yhdistetyt asiat British American Tobacco ja Reynolds Industries v. komissio, määräyksen 15 kohta).

65 Komissio ei ole myöskään velvollinen selittämään mahdollisia poikkeamia väitetiedoksiantoon sisältyvistä alustavista arvioinneistaan (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat British American Tobacco ja Reynolds Industries v. komissio, määräyksen 15 kohta ja em. yhdistetyt asiat British American Tobacco ja Reynolds Industries v. komissio, tuomion 70 kohta).

66 Se, että komissioon sovelletaan yrityskeskittymien valvonnan yhteydessä, toisin kuin EY 81 ja EY 82 artiklan soveltamisalalla, tiukkoja menettelyä koskevia määräaikoja, ei muuta millään tavoin väitetiedoksiannon väliaikaisuutta. Puolustautumisoikeuksien tehokas käyttäminen edellyttää näet, että ehdotetun yrityskeskittymän osapuolten perustelut otetaan yrityskeskittymien valvontamenettelyssä huomioon samalla tavoin kuin asianomaisten osapuolten perustelut EY 81 ja EY 82 artiklan nojalla vireille pannuissa menettelyissä.

67 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myöntänyt nimenomaisesti valituksenalaisessa tuomiossa eli erityisesti sen 284 ja 285 kohdassa, että väitetiedoksianto on valmisteluasiakirja myös yrityskeskittymien valvonnan yhteydessä. Se on tunnustanut lisäksi, että EY 81 ja EY 82 artiklaa koskevan oikeuskäytännön mukaan komissio ei ole velvollinen selittämään mahdollisia poikkeamia väitetiedoksiannosta.

68 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 58 ja 59 kohdassa esitetyt valittajien ja komission perustelut, on kuitenkin vielä tutkittava moitteet, joita valittajat ja komissio ovat esittäneet useista konkreettisista viittauksista, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt väitetiedoksiantoon tutkiessaan riidanalaisen päätöksen laillisuuden.

69 Oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että vaikka yrityskeskittymien valvonnan alalla, jolla komissiolla on tiettyä harkintavaltaa taloudellisten seikkojen arvioinnissa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittama valvonta kohdistuu ainoastaan sen tutkimiseen, että tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa ja että näitä

tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti, päätöksen perustana olevien tosiseikkojen oikeellisuus, täydellisyys ja luotettavuus voivat olla tuomioistuinvalvonnan kohteena (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Tetra Laval, tuomion 39 kohta ja asia C-525/04 P, Espanja v. Lenzing, tuomio 22.11.2007, Kok. 2007, s. 9947, 56 ja 57 kohta). Muun muassa tällä tavoin yhteisöjen tuomioistuimet voivat näet selvittää, täyttyvätkö ne tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat edellytykset, joista harkintavallan käyttäminen riippuu (ks. vastaavasti asia C-269/90, Technische Universität München, tuomio 21.11.1991, Kok. 1991, s. I-5469, Kok. Ep. XI, s. I-485, 14 kohta). Tästä seuraa, että vaikka väitetiedoksianto on valmisteleva ja väliaikainen asiakirja ja vaikka komissio ei ole velvollinen selittämään mahdollisia poikkeamia väitetiedoksiannosta, ei ole välttämättä kiellettyä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käyttää väitetiedoksiantoa komission päätöksen tulkitsemiseen erityisesti sen perustana olevien tosiseikkojen tutkimisen osalta.

70 Kun siis ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esimerkiksi valituksenalaisen tuomion 300, 302 ja 308 kohdassa viitannut väitetiedoksiantoon arvioidessaan riidanalaisen päätöksen perusteluja, nämä viittaukset ovat olleet, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 165 ja 166 kohdassa, selventäviä ja jopa turhia. Sama pätee tiettyihin valittajien mainitsemiin kyseisen tuomion kohtiin, jotka koskevat arviointia, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt ilmeisiä arviointivirheitä koskevista argumenteista, eli valituksenalaisen tuomion 338, 339, 341, 362, 402, 456, 467, 532 ja 538 kohtaa, joilla vain selvennetään ja täydennetään sitä, minkä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli jo joka tapauksessa päätellyt suoraan riidanalaisesta päätöksestä.

71 On kuitenkin todettava, että tietyistä valituksenalaisen tuomion viittauksista väitetiedoksiantoon ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on huolimatta omista lausumistaan, joiden mukaan väitetiedoksianto on väliaikainen, pitänyt tuomion 410 kohdassa luotettavampina ja ratkaisevampina väitetiedoksiannossa ”aikaisemmin esitettyjä tosiseikkoja koskevia toteamuksia” kuin itse riidanalaisessa päätöksessä olevia toteamuksia.

72 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nojautunut tässä yhteydessä lähinnä eroon yhtäältä tällaisten ”aikaisemmin esitettyjen tosiseikkoja koskevien

toteamusten” ja toisaalta ”arviointien” välillä, sillä jälkimmäisiä voidaan sen mukaan paremmin muuttaa pätevästi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo erityisesti valituksenalaisen tuomion 379 kohdassa, että väitetiedoksiantoon sisältyvä väite, jonka mukaan ”on olemassa riittäviä todisteita siitä, että suuret yhtiöt tietävät toistensa kaupalliset ehdot”, ei ole ”niinkään komission arviointi, joka olisi muutettavissa, vaan pikemminkin tosiseikkoja koskeva toteamus, joka perustui sen tutkimukseen”. Tämä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamus on ymmärrettävä niiden muiden lausumien valossa, jotka se on esittänyt aikaisemmin valituksenalaisessa tuomiossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa esimerkiksi tuomion 335 kohdassa muun muassa, että ”etenkin [riidanalaiseen] päätökseen sisältyvien arviointien pitäisi olla yhteensopivia väitetiedoksiannossa tehtyjen tosiseikkoja koskevien toteamusten kanssa, ellei ole osoitettu, että ne olivat virheellisiä”. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tuomion 378 kohdassa, että ”päätelmät, joita [todisteista, sellaisina kuin ne on mainittu] on [riidanalaisessa] päätöksessä tehty, eroavat myös erittäin selvästi toteamuksista, joita tehtiin väitetiedoksiannossa”.

73 Siten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole käyttänyt väitetiedoksiantoa ainoastaan keinona varmistaa riidanalaisen päätöksen perustana olevien tosiseikkojen oikeellisuus, täydellisyys ja luotettavuus. Se on näet pitänyt tiettyä väitetiedoksiantoon sisältynyttä päätelmien ryhmää toteennäytettynä, vaikka näitä päätelmiä voidaan pitää vain väliaikaisina.

74 Tämä väitetiedoksiantoa koskeva näkemys ilmenee valituksenalaisen tuomion muistakin kohdista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvostelee esimerkiksi tuomion 409 ja 410 kohdassa sitä, että komissio ei ole kiistänyt väitetiedoksiannossa ”aikaisemmin esitettyjä tosiseikkoja”. Lisäksi se arvostelee tuomion 424 kohdassa valittajia ja komissiota siitä, etteivät ne ole väittäneet ”eivätkä varsinkaan osoittaneet”, että väitetiedoksiantoon sisältyvä ”toteamus” olisi paikkansapitämätön. Se on myös valituksenalaisen tuomion 446 kohdassa todennut, että ”huomautus, jonka mukaan ei ollut mitään näyttöä siitä, että alennukset olisivat vaikuttaneet tuntuvasti hintoihin, on pikemminkin tosiseikkoja koskeva toteamus kuin arviointi”. Lisäksi komissiota arvostellaan tuomion 398, 419, 447 ja 451 kohdassa lähinnä siitä, että se on tukeutunut riidanalaisessa päätöksessä merkittävässä määrin ”kampanja-alennusten” vaikutukseen, kun puolestaan väitetiedoksiannossa, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tuomion 447 kohdassa, komissio ”ei ole pitänyt tarpeellisena mainita kampanja-alennuksia”.

75 Kuten komissio on korostanut, ilmoituksen tehneet osapuolet voivat väitetiedoksiantoon antamallaan vastauksella täydentää tai selventää väitetiedoksiannon valossa ”kantaansa” relevanttien markkinoiden toimintaan, joten uusia seikkoja voidaan lisätä tai komission jo tutkimat seikat saattavat joutua täysin uuteen valoon. Vaikka komission väitetiedoksiannossa esittämien tiettyjen yksittäisten toteamusten perusteettomuutta ei olekaan osoitettu, komission arviointi näistä toteamuksista voi olla tällaisessa tilanteessa muuttuneessa asiayhteydessä täysin erilainen. Vaikuttaa siltä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt valituksenalaisessa tuomiossa tämän mahdollisuuden keskittyessään riidanalaisen päätöksen, joka oli sen käsiteltävänä olleen kanteen kohteena, ja väitetiedoksiannossa ”aikaisemmin esitettyjen tosiseikkoja koskevien toteamusten” välisiin eroihin. Kuten komissio esittää, valituksenalaisen tuomion tietyistä kohdista ilmenevä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen lähestymistapa näyttää näet perustuvan siihen näkemykseen, että komission väitetiedoksiannossa esittämät väliaikaiset päätelmät ovat poikkeuksetta perustuneet yksiselitteisiin todisteisiin. Lukuun ottamatta mahdollisesti riidattomia seikkoja, jotka esimerkiksi empiirisyytensä ja todennettavuutensa vuoksi ovat niin ilmeisiä, ettei niitä voida kiistää, ei kuitenkaan voida olettaa, ettei väitetiedoksiannossa olevia lausumia voitaisi muuttaa väitetiedoksiantoon saatujen vastausten perusteella. Vaikka oletettaisiin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli oikeus erottaa toisistaan väitetiedoksiantoon sisältyvät tosiseikkoja koskevat toteamukset ja siihen sisältyvät arvioinnit, on myös todettava, että se on erityisesti valituksenalaisen tuomion 379 ja 446 kohdassa pitänyt tosiseikkoja koskevina toteamuksina tiettyjä monitahoisia arviointeja, joita ei missään tapauksessa voida pitää tosiseikkoja koskevina toteamuksina, joita ei voitaisi muuttaa.

76 Näin ollen on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen siltä osin kuin se on tutkiessaan ilmeisiä arviointivirheitä koskevia argumentteja pitänyt tiettyjä väitetiedoksiantoon sisältyneitä seikkoja toteennäytettyinä, ilman että se olisi osoittanut syitä, joiden vuoksi näitä seikkoja pitäisi komission riidanalaisessa päätöksessä omaksumasta lopullisesta kannasta huolimatta pitää kiistattomasti toteen näytettyinä.

77 Tästä huolimatta tämä virhe ei ole sellaisenaan omiaan kyseenalaistamaan valituksenalaisen tuomion 377 kohtaan sisältyvää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointia, jonka mukaan ”todisteet, sellaisina kuin ne mainitaan [riidanalaisessa] päätöksessä, eivät tue päätelmiä, joita niiden perusteella on tehty”. Näin ollen se ei voi sellaisenaan johtaa valituksenalaisen tuomion kumoamiseen. Seuraavaksi on siis tutkittava muut valitusperusteet.

Toinen valitusperuste ja kolmannen valitusperusteen ensimmäinen osa, joiden mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisia virheitä vaatiessaan komissiota ryhtymään uusiin selvityksiin väitetiedoksiantoon saadun vastauksen jälkeen ja soveltaessaan liiallisia näyttövaatimuksia väitetiedoksiantoon annetussa vastauksessa esitettyihin seikkoihin

– Valituksenalainen tuomio

78 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 414 kohdassa, kun se tutkii ilmeisiä arviointivirheitä koskevan kanneperusteen markkinoiden läpinäkyvyyden osalta, muun muassa, että ”keskittymän osapuolet eivät voi odottaa viime hetkeen ennen kuin ne esittävät komissiolle todisteita kumotakseen väitteet, jotka komissio on esittänyt ajoissa, koska se ei näin ollen kykenisi enää tekemään tarvittavia selvityksiä. Tällaisessa tapauksessa edellytetään ainakin, että nämä todisteet vaikuttavat erityisen luotettavilta, objektiivisilta, asiaankuuluvilta ja vakuuttavilta, jotta komission esittämät väitteet kyetään pätevästi kumoamaan”.

79 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi lisäksi valituksenalaisen tuomion 415 kohdassa, että komissio ei voi ”mennä niin pitkälle, että se jakaisi ilman valvontaa vastuun tutkimuksen tiettyjen osien hoitamisesta keskittymän osapuolille, varsinkaan silloin kun nämä osat muodostavat olennaisen seikan, johon [riidanalainen] päätös perustuu, kuten tässä tapauksessa, ja kun keskittymän osapuolten toimittamat tiedot ovat täysin vastakkaisia kuin komission tutkimuksessaan keräämät tiedot sekä päätelmät, joita se on niiden perusteella tehnyt”.

80 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvostelee lisäksi valituksenalaisen tuomion eri kohdissa ja erityisesti sen 398, 428 ja 451 kohdassa komissiota siitä, ettei se ole tehnyt keskittymän osapuolten väitetiedoksiantoon antaman vastauksen perusteella uusia markkinatutkimuksia varmistaakseen keskittymähankkeesta tekemiensä uusien päätelmien oikeellisuuden.

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

81 Valittajat väittävät toisessa valitusperusteessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen, kun se totesi lähinnä, että komission on tehtävä uusia markkinatutkimuksia väitetiedoksiantoon saadun vastauksen perusteella. Näin ollen sen päätelmä, jonka mukaan komissio on tehnyt arviointi- ja perusteluvirheitä, koska se ei ole tehnyt uusia selvityksiä, on valittajien mielestä perusteeton.

82 Valittajat väittävät kolmannen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, joka on asianmukaista käsitellä yhdessä toisen valitusperusteen kanssa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 414 kohdassa todellisuudessa esittänyt, että ilmoituksen tehneiden osapuolten väitetiedoksiantoon antamassa vastauksessa esittämiin ja niiden puolesta puhuviin todisteisiin sovelletaan tiukempia vaatimuksia kuin niihin todisteisiin, joita komissio on esittänyt väitetiedoksiannossa vastaväitteitään tukeakseen.

83 Komissio esittää valittajien tueksi ensinnäkin, että kun otetaan huomioon lyhyet määräajat, joita komissioon asetuksen nojalla sovelletaan, sillä on oltava mahdollisuus nojautua valittajien väitetiedoksiantoon antamassaan vastauksessa esittämiin todisteisiin, koska vastaus kuuluu muodolliseen menettelyyn. Se muistuttaa valittajien tavoin siitä, että asetuksessa säädetään sakkojen tai uhkasakkojen määräämisestä silloin, kun ilmoitetaan virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja, ja annetaan komissiolle oikeus peruuttaa päätös, joka perustuu sellaisiin virheellisiin tietoihin, joista jokin keskittymään osallistuvista yrityksistä on vastuussa, tai joka on saatu aikaan vilpillisesti.

84 Komissio katsoo toiseksi, että valituksenalaisen tuomion 414 kohdasta, jossa esitetään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kaikkia todisteita koskevissa tuomion 415–457 kohdassa noudattama lähestymistapa, ilmenee useita toisiinsa liittyviä oikeudellisia virheitä, jotka koskevat erityisesti väitetiedoksiantoon annetussa vastauksessa esitettyjen todisteiden todistusvoimaa.

85 Impala väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut asetuksessa säädetyt tiukat määräajat huomioon. Se on ainoastaan todennut, ettei komissio ole tehnyt minkäänlaista täydentävää markkinatutkimusta, täsmentämättä kuitenkaan, olisiko markkinatutkimuksia pitänyt tehdä kuulemistilaisuuden jälkeen. Impalan mielestä komission olisi pitänyt tutkia läpinäkyvyyteen ja alennuksiin liittyviä ongelmia ennen väitetiedoksiannon toimittamista.

86 Impala väittää kolmannen valitusperusteen ensimmäisestä osasta, että valituksenalaisen tuomion 414 kohdasta ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa teoreettiseen tilanteeseen, jossa yrityskeskittymän osapuolet ilmoittavat viime hetkellä todisteita eivätkä jätä komissiolle mitään mahdollisuuksia tarvittavien tutkimusten tekemiseen. Tästä valituksenalaisen tuomion kohdasta ilmenee Impalan mukaan niin ikään, että on oletettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei katsonut, että komission olisi pitänyt tutkia tätä ongelmaa kuulemistilaisuuden jälkeen, vaan se katsoi, että sen olisi pitänyt menetellä näin aikaisemmin muodollisen menettelyn aikana.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

87 Heti aluksi on hylättävä tämän tuomion 86 kohdassa esitetty Impalan näkemys, jonka mukaan valituksenalaisen tuomion 414 kohta koskisi hypoteettista tilannetta. Tällaisen tulkinnan kyseisestä 414 kohdassa osoittaa näet vääräksi sen sanamuoto, josta ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen huomautukset, joita arvosteltiin kolmannen valitusperusteen ensimmäisen osan yhteydessä, koskivat riidanalaisen päätöksen tekemiseen johtanutta menettelyä.

88 Tämän jälkeen on muistutettava siitä, että kuten tämän tuomion 61 ja 62 kohdasta ilmenee, yrityskeskittymien valvontaa koskevissa menettelyissä on välttämätöntä kunnioittaa puolustautumisoikeuksia ennen sellaisen päätöksen tekemistä, joka saattaa olla asianomaisille yrityksille vastainen.

89 Tästä syystä asianomaisia yrityksiä ei voida lähtökohtaisesti arvostella siitä, että ne ovat esittäneet tiettyjä, tapauksen kannalta mahdollisesti ratkaisevia argumentteja,

tosiseikkoja tai todisteita vasta vastatessaan väitetiedoksiantoon. Keskittymän osapuolet saavat näet vasta väitetiedoksiannosta yksityiskohtaiset tiedot siitä, mitä vastaväitteitä komissio esittää niiden keskittymähanketta vastaan ja mihin argumentteihin ja todisteisiin se yksityiskohtaisesti nojautuu. Kuten tämän tuomion 62 kohdasta ilmenee, asetuksen 18 artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä ja soveltamisasetuksen 13 artiklan 2 kohdassa vahvistetuista ilmoituksen tekevien yritysten puolustautumisoikeuksista seuraa, että niillä on oikeus esittää kirjallisen ja suullisen kuulemisen yhteydessä eli väitetiedoksiannon vastaanottamisen jälkeen kaikki seikat, joiden ne katsovat olevan omiaan heikentämään väitetiedoksiannon vastaväitteitä ja saamaan komission hyväksymään niiden ehdottaman keskittymän. Toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antaa ymmärtää erityisesti valituksenalaisen tuomion 414 kohdassa, väitetiedoksiantoon annetussa vastauksessa esitetyt perustelut kuuluvat muodollisen menettelyn yhteydessä tehtävään tutkimukseen. Tällaista esitystä ei tehdä liian myöhään, vaan se tapahtuu yrityskeskittymien valvontaa koskevassa menettelyssä tätä varten varattuna ajankohtana.

90 On lisäksi muistettava, kuten tämän tuomion 49 kohdasta ilmenee, että asetuksen järjestelmälle luonteenomaisen nopean ratkaisutoiminnan tarpeen tyydyttämiseksi komission pitää noudattaa lopulliselle päätöksenteolle asetettuja tiukkoja määräaikoja.

91 Kun otetaan huomioon asetuksen mukaisista menettelyä koskevista määräajoista aiheutuvat ajalliset rajoitteet, komissiota ei näin ollen voida lähtökohtaisesti kussakin yksittäistapauksessa velvoittaa lähettämään väitetiedoksiannon ja asianomaisten yritysten kuulemisen jälkeen useille taloudellisille toimijoille laajoja tietopyyntöjä vain vähän ennen kuin se lähettää päätösluonnoksensa yrityskeskittymiä käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle asetuksen 19 artiklan mukaisesti.

92 Kuten komissio korostaa, väitetiedoksiantoon annettavassa vastauksessa saatetaan lisäksi kiinnittää erityistä huomiota seikkoihin, joita ilmoituksen tehneet osapuolet pitävät olennaisen tärkeinä muodollisen menettelyn lopputuloksen kannalta. Saattaa olla, että näitä seikkoja ei ole pidetty väitetiedoksiannossa olennaisen tärkeinä. Ilmoituksen tehneet osapuolet saattavat arvostella komission alustavaa arviointia sillä perusteella, ettei näitä seikkoja ole otettu huomioon. Kun otetaan puolustautumisoikeuksista johtuvat vaatimukset huomioon, ilmoituksen tehneiden osapuolten

väitetiedoksiantoon antamassa vastauksessa esittämiin perusteluihin ei voida soveltaa tiukempia niiden todistusarvoa ja vakuuttavuutta koskevia vaatimuksia kuin kilpailijoiden, asiakkaiden ja muiden komission hallinnollisen menettelyn aikana kuulemien kolmansien osapuolten osalta tai sellaisten seikkojen osalta, joita ilmoituksen tehneet yritykset ovat tuoneet esiin komission tutkimuksen aikaisemmassa vaiheessa.

93 Lisäksi silloin kun komissio tutkii päätöksessään ilmoituksen tehneiden yritysten puolustuksekseen esittämät perustelut ja käyttää tilaisuutta hyväkseen tarkistaakseen väitetiedoksiantoon sisältyviä alustavia päätelmiään ja mahdollisesti poiketakseen niistä, se ei ”delegoi” tutkimusta kyseisille yrityksille. Tässä yhteydessä on muistutettava siitä, että asetuksen 14 ja 15 artiklassa säädetään sakkojen tai uhkasakkojen määräämisestä, jos ilmoitetaan virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja, ja että saman asetuksen 8 artiklan 5 kohdan a alakohdassa annetaan komissiolle oikeus peruuttaa päätös, joka perustuu virheellisiin tietoihin, joista jompikumpi yrityksistä on vastuussa, tai joka on saatu aikaan vilpillisesti.

94 Komissio on kyllä velvollinen tutkimaan huolellisesti yrityskeskittymän osapuolten perustelujen paikkansapitävyyden, täydellisyyden ja vakuuttavuuden ja hylkäämään ne, jos on perusteltuja epäilyjä. Lisäksi soveltamisasetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan suunnitellusta yrityskeskittymästä tehtävän ilmoituksen pitää sisältää oikeat ja täydelliset tiedot, ja asetuksen 11 artiklan mukaan ilmoituksen tekevien osapuolten on vastattava täydellisesti, täsmällisesti ja määräajassa komission mahdollisiin tietopyyntöihin tai muutoin, jos kyseisiä tietoja on pyydetty päätöksellä, komissio voi määrätä asetuksen 14 ja 15 artiklan nojalla sakkoja ja uhkasakkoja. Komission pitää kuitenkin väitetiedoksiantoon annettavan vastauksen yhteydessä soveltaa samoja perusteita kuin silloin, kun se tutkii kolmansien osapuolten perusteluja, tai samoja perusteita kuin tutkimuksensa aikaisemmassa vaiheessa, koska muuten se heikentäisi ilmoituksen tehneiden osapuolten puolustautumisoikeuksia, samalla kun se voi tehdä asianmukaisia päätelmiä, jos menettelyn erittäin myöhäisessä vaiheessa ilmenee, että asianomainen ilmoitus ei ole soveltamisasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa asetettujen vaatimusten mukainen.

95 Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen yhtäältä vaatiessaan komissiolta lähinnä erityistä tiukkuutta ilmoituksen

tehneiden osapuolten väitetiedoksiantoon antamassa vastauksessa esittämien todisteiden ja perusteluiden todistusarvon osalta ja toisaalta tehdessään sen päätelmän, että se, että väitetiedoksiannon jälkeen ei tehty täydentäviä markkinatutkimuksia ja että komissio toisti valittajien puolustuksekseen esittämät perustelut, merkitsi tutkimuksen tekemisen lainvastaista delegoimista keskittymän osapuolille.

96 Tämä oikeudellinen virhe ei rasita kuitenkaan koko valituksenalaista tuomiota eikä etenkään sitä osaa, joka koskee riidanalaisen päätöksen perustelujen puutteita sekä valituksenalaisen tuomion 377 kohtaan sisältyvää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointia, jonka mukaan ”todisteet, sellaisina kuin ne mainitaan [kyseisessä] päätöksessä, eivät tue päätelmiä, joita niiden perusteella on tehty”. Näin ollen seuraavassa on tutkittava muut valitusperusteet.

Seitsemäs valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen nojautuessaan todisteisiin, joita ei ole paljastettu yrityskeskittymän osapuolille

– Valituksenalainen tuomio

97 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tuo esiin valituksenalaisen tuomion 352 kohdassa, kun se tutkii hintojen läpinäkyvyyttä ja erityisesti sitä mahdollisuutta, että suuret yhtiöt valvovat vähittäiskauppamarkkinoita myyntihenkilöstönsä viikoittaisten seurantaraporttien avulla, komission toteamuksen, joka sisältyy riidanalaiseen päätökseen ja jonka mukaan valittajat olisivat ottaneet käyttöön viikoittain julkaistavien raporttien järjestelmän ja raportteihin sisältyisi tietoja kilpailijoista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa valituksenalaisen tuomion 356–360 kohdassa tämän seikan täydennykseksi tiettyihin Impalan esittämiin ja luottamuksellisiksi luonnehtimiin asiakirjoihin. Esimerkiksi oikeustapauskokoelmassa julkaistun valituksenalaisen tuomion version 356–360 kohtaan on merkitty vain ”[*luottamuksellinen tieto*]”. Myös tuomion 389 ja 451 kohdassa viitataan viikoittaisiin seurantaraportteihin, ja kyseiseen 389 kohtaan sisältyy osa, joka on merkitty ”[*luottamuksellinen tieto*]”, sellaisena kuin tämä kohta on julkaistu oikeustapauskokoelmassa.

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

98 Valittajat väittävät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen, kun se nojautuu valituksenalaisen tuomion 356–360 kohdassa todisteisiin, jotka eivät olleet komission käytettävissä silloin, kun se teki riidanalaisen päätöksen, ja joita ei ollut koskaan esitetty valittajille. Tästä syystä niiden mielestä on vaikea ymmärtää, miksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on viitannut näihin asiakirjoihin tuomionsa viidessä kohdassa ja maininnut ne kaksi muuta kertaa valituksenalaisen tuomion 389 ja 451 kohdassa, jos se ei pitänyt niitä merkityksellisinä valvontansa lopputuloksen kannalta.

99 Impala väittää, että kyseiset seikat mainittiin 14. ja 15.6.2004 pidetyn kuulemistilaisuuden aikana osapuolten läsnä ollessa ja toimitettiin luottamuksellisesti komissiolle näiden keskustelujen jälkeen. Impalan mukaan valittajat olivat siten saaneet näiden keskustelujen aikana tiedon siitä, että kyseessä olivat niiden omat hintojen seurantakäytännöt Ranskassa, ja ne olivat esittäneet tästä hintojen vahvistamista koskevan järjestelmän piirteestä useita huomautuksia sekä hallinnollisen menettelyn että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeudenkäynnin aikana. Impala katsoo joka tapauksessa, että vaikka valittajien tämän valitusperusteen yhteydessä esittämä arvostelu olisi perusteltua, sitä ei voitaisi ottaa huomioon, sillä nämä seikat eivät ole vaikuttaneet valituksenalaisen tuomion lopputulokseen.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

100 Heti aluksi on hylättävä tämän tuomion 99 kohdassa esitetty Impalan väite, jonka mukaan valittajat olisivat saaneet riittävät tiedot valituksenalaisen tuomion 356–360 kohdan kohteena olevien asiakirjojen sisällöstä komissiossa pidetyn kuulemistilaisuuden aikana. Impalan yhteisöjen tuomioistuimelle toimittamasta vastauskirjelmästä näet ilmenee, että ”tämä tieto mainittiin kuulemistilaisuuden aikana –– ja kuulemistilaisuuden jälkeen se toimitettiin komissiolle luottamuksellisena tietona”. Ei siis voida tässä tilanteessa väittää, että näiden asiakirjojen sisältö olisi kuvattu hyvissä ajoin ja tarvittavalla täsmällisyydellä ja johdonmukaisuudella, jotta valittajat olisivat kyenneet tarvittaessa vastaamaan hyödyllisellä tavalla päätelmiin, joita Impala esitti näiden asiakirjojen perusteella komissiossa.

101 Asetuksen 18 artiklan 3 kohdan mukaan komissio saa perustaa asetuksen nojalla tekemänsä päätökset vain niihin vastaväitteisiin, joista osapuolet ovat voineet esittää huomautuksensa. Tästä seuraa, että koska valittajat eivät ole pystyneet tutustumaan hyvissä ajoin kyseisten luottamuksellisten asiakirjojen sisältöön, komissio ei saanut nojautua näihin asiakirjoihin riidanalaisessa päätöksessä.

102 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt näin ollen oikeudellisen virheen nojautuessaan riidanalaisen päätöksen kumoamisen yhteydessä Impalan luottamuksellisesti esittämiin asiakirjoihin, koska komissiokaan ei olisi saanut käyttää niitä päätöksenteon yhteydessä niiden luottamuksellisuuden vuoksi.

103 Ei ole tarpeen antaa ratkaisua siitä, onko näiden asiakirjojen huomioon ottaminen saattanut vaikuttaa sen tutkimuksen lopputulokseen, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt sille esitetyistä komission tekemiä ilmeisiä arviointivirheitä koskeneista argumenteista, vaan on riittävää todeta, että missään tapauksessa tämän seitsemännen valitusperusteen yhteydessä todettu oikeudellinen virhe ei ole omiaan kyseenalaistamaan valituksenalaisen tuomion 325 kohtaan sisältyvää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmää, jonka mukaan riidanalainen päätös oli kumottava perustelujen riittämättömyyden vuoksi. Seuraavassa on siis tutkittava muut valitusperusteet.

Viides valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen jättäessään huomiotta merkitykselliset oikeudelliset perusteet, joita sovelletaan yhteisen määräävän markkina-aseman syntymisen tai vahvistumisen yhteydessä

– Valituksenalainen tuomio

104 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt valituksenalaisen tuomion 250–254 kohdassa erityisesti seuraavaa yhteisen määräävän markkina-aseman käsitteestä:

”250 – – Yhteisen määräävän markkina-aseman olemassaolon määrittämisen on perustuttava useisiin jo toteen näytettyihin aikaisempiin tai senhetkisiin tosiseikkoihin, jotka osoittavat merkittävän kilpailunrajoituksen olevan olemassa markkinoilla sen vuoksi, että tietyt yritykset ovat hankkineet vallan päättää yhdessä samasta toimintalinjasta markkinoilla merkittävässä määrin kilpailijoistaan, asiakaskunnastaan ja kuluttajista riippumatta.

251 Tästä seuraa, että arvioitaessa yhteisen määräävän markkina-aseman olemassaoloa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen [asiassa T-342/99, Airtours vastaan komissio 6.6.2002 antamassaan tuomiossa (Kok. 2002, s. II-2585)] yhteisen määräävän markkina-aseman käsitteen teoreettisesta tarkastelusta johtamat kolme edellytystä ovat tosin myös välttämättömiä, mutta ne voidaan tarvittaessa näyttää toteen epäsuorasti mahdollisesti hyvin heterogeenistenkin yhteisen määräävän markkina-aseman olemassaoloon liittyvien merkkien, ilmenemismuotojen ja ilmiöiden muodostaman indisioiden ja todisteiden kokonaisuuden perusteella.

252 Siten erityisesti hintojen tiivis yhdenmukaistaminen pitkäksi ajaksi etenkin silloin, [kun] ne ovat [kilpailutilanteessa muodostuvat] hinnat ylittävällä tasolla, yhdistettynä muihin yhteiselle määräävälle asemalle tyypillisiin tekijöihin saattaa muun järkevän selityksen puuttuessa riittää osoittamaan yhteisen määräävän markkina-aseman olemassaolon, vaikka ei ole olemassa vankkoja suoria todisteita markkinoiden [suuresta läpinäkyvyydestä], kun otetaan huomioon se, että [läpinäkyvyys] voidaan päätellä tällaisista seikoista.

253 Tästä seuraa, että tässä tapauksessa sekä brutto- että nettohintojen yhdenmukais[uus] kuuden viime vuoden aikana, vaikka tuotteet eivät ole samanlaisia (koska jokaisen levyn sisältö on erilainen), sekä niiden pysyminen melko vakaalla tasolla, jota pidetään korkeana, vaikka kysyntä on merkittävästi pienentynyt, yhdessä muiden tekijöiden kanssa (oligopolitilanteessa olevien yritysten vahvuus, markkinaosuuksien vakaus jne.), sellaisina kuin komissio on ne [riidanalaisessa] päätöksessä todennut, voisivat muun selityksen puuttuessa viitata siihen tai olla indisio siitä, että hintojen yhdenmukaisuus ei johdu normaalista tehokkaasta kilpailusta ja että markkinat ovat riittävän [läpinäkyvät], jotta hintojen [hiljainen] yhteensovittaminen on ollut mahdollista.

254 Koska [Impala] on kuitenkin perustanut väitteensä pikemminkin yhteisen määräävän markkina-aseman olemassaolon toteamiseksi asetettujen eri edellytysten, sellaisina kuin ne on määritelty edellä – – mainitussa asiassa Airtours vastaan komissio annetussa tuomiossa, ja erityisesti markkinoiden [läpinäkyvyyttä] koskevien edellytysten virheelliseen soveltamiseen kuin näkemykseen, jonka mukaan yhteisen strategian toteaminen pitkällä aikavälillä sekä useiden muiden yhteiselle määräävälle asemalle ominaisten tekijöiden olemassaolo saattaisivat tietyissä olosuhteissa ja muiden selitysten puuttuessa riittää osoittamaan tällaisen aseman olemassaolon eikä sen syntymistä, ilman että olisi tarpeen osoittaa konkreettisesti markkinoiden [läpinäkyvyys], ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rajoittuu esitettyjä perusteita tutkiessaan ainoastaan selvittämään, että [riidanalaisessa] päätöksessä on sovellettu asianmukaisesti edellä mainitusta tapauksesta Airtours ilmeneviä edellytyksiä. Ei näet ole edes tarpeen pohtia sitä, johtaisiko päinvastainen näkemys siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ylittäisi riidan rajat, sellaisina kuin asianosaiset ovat ne määritelleet, vai merkitsisikö se pelkkää lainsäädännön soveltamista [Impalan] esittämän perusteen yhteydessä, vaan tämä menettelytapa on kontradiktorisen periaatteen nojalla välttämätön, koska tätä kysymystä ei ole käsitelty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.”

105 Valituksenalaisen tuomion 309 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Lisäksi [riidanalaisen] päätöksen 77 perustelukappaleen viimeisestä virkkeestä ilmenee, että alennukset eivät ole todellisuudessa omiaan heikentämään hintoihin liittyvää markkinoiden [läpinäkyvyyttä], joka johtuu muun muassa julkaistuista listahinnoista, koska siinä todetaan, että ’jos suuret levy-yhtiöt olisivat merkittävästi poikenneet sovituista hintastrategioista myöntämällä alennuksia, poikkeaminen olisi ilmennyt niiden keskimääräisistä nettohinnoista’.”

106 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut alennusten vaihtelujen vaikutuksesta markkinoiden läpinäkyvyyteen valituksenalaisen tuomion 420 kohdassa erityisesti, että ”kuten [Impala] korostaa, alennusvalikoiman erot eri aikoina saattavat johtua menestyksen eroista eivätkä sulje pois sitä, että alennukset perustuisivat tiedossa olevaan sääntöjen kokonaisuuteen”.

107 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 427 kohdassa, että tietyissä todisteissa, joihin komissio nojautui, ”ei suljeta pois sitä, että [asiakaskohtaiset alennusten] vaihtelut voivat ainakin alan asiantuntijan silmissä selittyä melko helposti tietyillä yleis- tai erityissäännöillä, joita sovelletaan alennusten myöntämiseen”.

108 Valituksenalaisen tuomion 428 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Vaikka [Impala] ei olekaan esittänyt täsmällisesti, mitkä olisivat nämä kampanja-alennusten myöntämiseen sovellettavat eri säännöt, kuten komissio korostaa, tai on komission mukaan maininnut niitä liian paljon, mikä tekee sen mielestä niiden soveltamisesta monimutkaista ja siten läpinäkymätöntä, komissio ei ole kuitenkaan tehnyt tätä koskevaa markkinatutkimusta, kuten edellä on todettu, tai se ei ole ainakaan esittänyt mitään näyttöä kampanja-alennusten läpinäkymättömyydestä keskittymän osapuolten taulukoiden ohella, vaikka niillä sen lisäksi, että ne ovat puutteellisia, pyritään ainoastaan osoittamaan näiden alennusten tiettyjen vaihtelujen olemassaolo, mutta niissä ei osoiteta, että nämä vaihtelut eivät voisi selittyä melko helposti alan asiantuntijalle. – –”

109 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 429 kohdassa, että ”vaikka muuttujien yhdistelmä väistämättä lisää vaihtoehtoja, komissio ei ole kuitenkaan osoittanut, että tämä olisi vaikeuttanut liikaa niiden käyttämistä markkinoiden ammattilaisen kannalta”.

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

110 Valittajat väittävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon yhteisen määräävän markkina-aseman käsitettä koskevan yhteisön oikeuden tilaa, kun se on päätellyt, että komissio oli tehnyt ilmeisiä arviointivirheitä ja perustellut riidanalaista päätöstä riittämättömästi markkinoiden läpinäkyvyyden osalta. Valittajien mukaan markkinoiden läpinäkyvyyteen liittyvä peruste seikkana,

joka viittaa yhteiseen määräävään markkina-asemaan, sellaisena kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sen ilmaissut edellä mainitussa asiassa Airtours vastaan komissio antamassaan tuomiossa, ja jota ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ilmoittaa noudattaneensa valituksenalaisessa tuomiossa, velvoitti komission osoittamaan ensinnäkin, että suurilla yhtiöillä oli uskottava toistensa nettotukkuhintoja koskeva seurantajärjestelmä, ja toiseksi, koska riidanalainen päätös koski lähinnä hiljaisen yhteensovittamisen olemassaoloa koskevaa kysymystä, että suuret yhtiöt olivat todellisuudessa soveltaneet tällaista seurantajärjestelmää.

111 Valittajien mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut käytännössä lievennettyä perustetta markkinoiden läpinäkyvyyden osoittamisen osalta, kuten ilmenee erityisesti valituksenalaisen tuomion 251 kohdasta, sillä se on päätellyt tämän läpinäkyvyyden tietyistä tekijöistä, jotka eivät ole oikeudellisesti riittäviä osoittamaan vaaditun läpinäkyvyyden määrää. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on erityisesti jättänyt huomiotta alennusten merkityksen arvioidessaan läpinäkyvyyttä nettotukkuhintojen osalta, se on tehnyt oikeudellisen virheen, sillä se ei ole määrittänyt menetelmää, jolla muiden suurten yhtiöiden nettotukkuhintojen merkittäviä muutoksia voitaisiin seurata riittävän täsmällisesti ja asianmukaisesti, jotta todettaisiin tarkasti ja ajoissa kaikki poikkeamat hiljaisesti sovituista hintatasoista.

112 Valittajien mukaan olemassa olevaa hiljaista yhteensovittamista koskeva näkemys edellyttää sitä, että valittajat ja muut suuret yhtiöt olisivat todellisuudessa tarkkailleet toistensa nettotukkuhintoja ja että niillä olisi riittävän täsmälliset ja asianmukaiset tiedot toistensa nettotukkuhintojen muutoksista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, Impala tai komissio eivät ole kyenneet toteamaan nettotukkuhintojen seurantamekanismia, jota suuret yhtiöt olisivat käyttäneet, eivätkä osoittamaan, että tällaista mekanismia olisi käytetty.

113 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valittajien mukaan sitä vastoin soveltanut virheellistä perustetta, kun se on arvioinut läpinäkyvyyden tasoa, jota edellytettäisiin, jotta se voisi päätellä yhteisen määräävän aseman olevan olemassa relevanteilla musiikkiäänitteiden markkinoilla. Se on näet ottanut huomioon seikkoja, jotka eivät ole merkityksellisiä markkinoiden läpinäkyvyyteen liittyvän perusteen kannalta,

ja hylännyt toisia seikkoja, jotka olisivat kuitenkin tässä mielessä ilmeisen merkityksellisiä. Valittajat väittävät viimeksi mainitun seikan osalta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt muun muassa seuraavat oikeudelliset virheet:

– päätellyt valituksenalaisen tuomion 309 kohdassa alennusten läpinäkyvyyden siitä, miten ne ovat vaikuttaneet keskimääräisiin nettohintoihin

– hylännyt valituksenalaisen tuomion 429 kohdassa sen, että monimutkaisilla hintarakenteilla olisi merkitystä, kun se arvioi läpinäkyvyyttä, ja

– hylännyt valituksenalaisen tuomion 298, 306, 310 ja 395 kohdassa sen, että hintojen vaihtelulla olisi merkitystä läpinäkyvyyttä arvioitaessa.

114 Impala esittää aluksi, että viides valitusperuste on valittajien yritys kyseenalaistaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tosiseikkoja koskevat arvioinnit, sen sijaan että siinä vedottaisiin oikeudellisiin virheisiin.

115 Impala väittää toissijaisesti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut valituksenalaisessa tuomiossa asianmukaista perustetta osoittaakseen markkinoiden läpinäkyvyyden eli edellä mainitun asiassa Airtours vastaan komissio annetun tuomion 62 kohdassa vahvistettua perustetta. Impala esittää tältä osin erityisesti, että ainoa seikka, jonka komissio totesi ”vähemmän” läpinäkyväksi, olivat kampanjaalennukset. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi kuitenkin, että ratkaisevat todisteet, joihin komissio perusti toteamuksensa, eivät tukeneet sitä, vaikka nämä todisteet olisi tutkittu perusteellisesti. Todellisuudessa viides valitusperuste ei kohdistu markkinoiden läpinäkyvyyttä koskevaan oikeudelliseen perusteeseen vaan pikemminkin siihen, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut tämän läpinäkyvyyden osoittavia tosiseikkoja. Impalan mukaan valituksenalaisessa tuomiossa ei ole sovellettu virheellisesti edellä mainitussa asiassa Airtours vastaan komissio annetun tuomion 62 kohdassa vahvistettua perustetta, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole soveltanut lievennettyä perustetta eikä ole jättänyt läpinäkyvyyttä tutkimatta tarvittavalla laajuudella.

116 Impala kiistää lisäksi tämän tuomion 113 kohdassa esitettyjen väitteiden paikkansapitävyyden.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

117 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että kysymys siitä, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin soveltanut oikeaa oikeusnormia tutkiessaan todisteita, on oikeuskysymys, johon voidaan sellaisenaan vedota muutoksenhaun yhteydessä (ks. em. yhdistetyt asiat Sumitomo Metal Industries ja Nippon Steel v. komissio, tuomion 40 kohta). Nyt käsiteltävässä asiassa tämän tuomion 110–112 kohdassa esitetyt valittajien väitteet on siis tutkittava muutoksenhakuvaiheessa.

118 Tämän tuomion 113 kohdassa esitetyistä kolmesta yksityiskohtaisesta moitteesta ainoastaan toinen ja kolmas voidaan tutkia. Ensimmäinen yksityiskohtainen moite ei näet koske sellaisen erityisen seikan merkitystä, jota olisi käytetty osoittamaan yhteisen määräävän aseman olemassaolo, vaan sillä pyritään todellisuudessa tosiseikkojen uuteen arviointiin, joka jää tämän tuomion 29 kohdassa mainitun vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan lähtökohtaisesti yhteisöjen tuomioistuimella muutoksenhakuasioissa olevan toimivallan ulkopuolelle (ks. vastaavasti myös analogisesti asia C-260/05 P, Sniace v. komissio, tuomio 22.11.2007, Kok. 2007, s. I-10005, 34 ja 35 kohta). Sen sijaan toisessa ja kolmannessa yksityiskohtaisessa moitteessa vedotaan oikeudellisiin virheisiin.

119 Tämän valitusperusteen paikkansapitävyydestä on aluksi muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut asiakysymyksen osalta, että yhteisen määräävän aseman käsite sisältyy asetuksen 2 artiklassa tarkoitettuun määräävän aseman käsitteeseen (ks. vastaavasti em. Kali & Salz -tapaus, tuomion 166 ja 178 kohta). Sopimuksen tai asianomaisten yritysten välisten muiden oikeudellisten siteiden olemassaolo ei ole yhteisen määräävän aseman toteamisen välttämätön edellytys. Tällaisen aseman toteaminen voi perustua myös muihin keskinäisiin siteisiin ja riippua sekä taloudellisesta että erityisesti kyseisten markkinoiden rakennetta koskevasta arvioinnista (ks. yhdistetyt asiat C-395/96 P ja C-396/96 P, Compagnie maritime belge transports ym. v. komissio, tuomio 16.3.2000, Kok. 2000, s. I-1365, 45 kohta).

120 Kun on esitetty väite yhteisen määräävän aseman luomisesta tai vahvistumisesta, komission on relevantteja markkinoita kartoittavan tulevaisuuteen suuntautuvan tutkimuksen perusteella arvioitava, johtaako sen käsiteltävänä olevan keskittymän toteuttaminen tilanteeseen, jossa keskittymän osapuolet ja yksi tai useampi ulkopuolinen yritys rajoittavat olennaisesti tehokasta kilpailua relevanteilla markkinoilla, koska näillä yrityksillä on yhdessä juuri keskinäisten siteidensä vuoksi mahdollisuus omaksua sama toimintalinja markkinoilla (ks. em. Kali & Salz -tapaus, tuomion 221 kohta) ja siten hyötyä yhteisestä taloudellisesta valta-asemasta, ilman että nykyiset tai potentiaaliset kilpailijat taikka asiakkaat ja kuluttajat voisivat reagoida tähän tehokkaasti.

121 Tällaisiin keskinäisiin siteisiin kuuluu etenkin riippuvuussuhde tiiviin oligopolin osapuolten välillä, kun kyse on markkinoista, joilla vallitsevat otolliset olosuhteet erityisesti markkinoiden keskittymisasteen, läpinäkyvyyden ja tuotteen homogeenisuuden vuoksi, ja kun oligopolin osapuolet voivat ennustaa toistensa käyttäytymisen ja niillä on tämän vuoksi vahva houkutus yhdenmukaistaa käyttäytymisensä markkinoilla niin, että ne voivat maksimoida yhteisen voittonsa nostamalla hintoja, rajoittamalla tavaroiden ja palvelujen tuotantoa, valikoimaa tai laatua, vähentämällä innovaatioita tai vaikuttamalla jollain muulla tavoin kilpailutekijöihin. Tällaisessa tilanteessa nimittäin jokainen toimija tietää, että voimakkaisiin kilpailutoimiin ryhtyminen saisi muut toimijat reagoimaan siihen, minkä vuoksi kyseinen toimija ei hyötyisi aloitteestaan.

122 Yrityskeskittymän seurauksena voi siten syntyä yhteinen määräävä markkina-asema, joka rajoittaa olennaisesti tehokasta kilpailua yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, kun sen seurauksena olisi, kun otetaan huomioon relevanttien markkinoiden ominaispiirteet ja keskittymän toteuttamisesta aiheutuvat näiden ominaispiirteiden muutokset, että kyseisen oligopolin jokainen jäsen pitäisi yhteiset edut huomioon ottaen mahdollisena, taloudellisesti järkevänä ja näin ollen suotavana noudattaa markkinoilla pysyvästi samaa toimintalinjaa voidakseen myydä tuotteita kilpailutilanteessa muodostuneita hintoja korkeammilla hinnoilla tarvitsematta turvautua EY 81 artiklassa tarkoitettuun sopimuksen tekemiseen tai menettelytapojen yhdenmukaistamiseen ja ilman että nykyiset tai potentiaaliset kilpailijat taikka asiakkaat ja kuluttajat voisivat reagoida tehokkaasti.

123 Tällaisen hiljaisen yhteensovittamisen todennäköisyys on erityisen suuri silloin, kun kilpailijat voivat helposti päästä yhteiseen näkemykseen siitä, miten yhteensovittamisen on toimittava, esimerkiksi tekijöistä, jotka voivat olla suunnitellun yhteensovittamisen kohteena. Mikäli kilpailijat eivät kykenisi pääsemään hiljaisesti yhteisymmärrykseen yhteensovittamisen yksityiskohdista, kilpailijoiden pitäisi mahdollisesti turvautua EY 81 artiklassa kiellettyihin menettelytapoihin voidakseen omaksua yhteisen toimintalinjan markkinoilla. Kun otetaan lisäksi huomioon erityisesti se, että jokaisella hiljaiseen yhteensovittamiseen osallistuvalla on mahdollisesti houkutus poiketa yhteisestä linjasta voittojensa lyhytaikaiseksi lisäämiseksi, on arvioitava, onko tällainen yhteensovittaminen omiaan kestämään pitkään. Tältä osin käyttäytymistään yhteen sovittavien yritysten on kyettävä seuraamaan riittävällä tavalla, onko yhteensovittamista koskevia sääntöjä noudatettu. Markkinoiden läpinäkyvyyden pitäisi siten olla riittävä, jotta kukin asianomainen yritys kykenee etenkin tietämään riittävän täsmällisesti ja välittömästi kaikkien muiden yhteensovittamiseen osallistuvien käyttäytymisen muutokset markkinoilla. Lisäksi kurin säilyminen edellyttää, että on olemassa uskottava pelotemekanismi, joka voidaan ottaa käyttöön, jos poikkeavaa käyttäytymistä havaitaan. Myöskään yhteensovittamiseen osallistumattomien yritysten, kuten olemassa olevien tai tulevien kilpailijoiden, reaktiot sekä asiakkaiden reaktiot eivät saisi kyseenalaistaa yhteensovittamisesta odotettavia tuloksia.

124 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Airtours vastaan komissio antaman tuomion 62 kohdassa vahvistamissa edellytyksissä, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 254 kohdassa katsonut olevan syytä soveltaa sen käsiteltävänä olevaan asiaan, ei jätetä tämän tuomion edellisessä kohdassa esitettyjä edellytyksiä huomiotta.

125 Tällaisten arviointiperusteiden soveltamisen yhteydessä pitää välttää mekaanista menettelytapaa, jonka mukaan selvitetään kukin edellä mainituista edellytyksistä erikseen ja jätetään mahdollisen hiljaisen yhteensovittamisen taloudellinen mekanismi kokonaisuutena huomiotta.

126 Tässä yhteydessä esimerkiksi tiettyjen markkinoiden läpinäkyvyyden arviointia ei pitäisi tehdä erikseen ja abstraktisti, vaan se on tehtävä mahdollisen hiljaisen yhteensovittamisen mekanismin perusteella. Ainoastaan siinä tapauksessa, että otetaan tällainen hiljaisen yhteensovittamisen tilanne huomioon, on näet mahdollista selvittää, ovatko mahdolliset markkinoilla olemassa olevat läpinäkyvyyden osatekijät todellisuudessa omiaan edistämään yhteisen toimintalinjan hiljaista määrittämistä ja/tai mahdollistamaan sen, että asianomaiset kilpailijat voivat seurata riittävällä

tavalla, noudatetaanko tällaisen toimintalinjan yksityiskohtia. Tutkittaessa oletetun hiljaisen yhteensovittamisen pysyvyyttä on tämän viimeksi mainitun seikan osalta välttämätöntä ottaa huomioon seurantamekanismit, jotka ovat mahdollisesti väitettyyn hiljaiseen yhteensovittamiseen osallistuvien käytettävissä, jotta selvitettäisiin, onko niiden tällaisten mekanismien avulla mahdollista tietää riittävän tarkasti ja välittömästi kaikkien muiden tällaiseen yhteensovittamiseen osallistuvien käyttäytymisen muutokset markkinoilla.

127 Valittajat väittävät nyt käsiteltävässä asiassa, että vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ilmoittanut valituksenalaisen tuomion 254 kohdassa noudattavansa edellä mainitussa asiassa Airtours vastaan komissio antamassaan tuomiossa omaksumaansa lähestymistapaa, se on käytännössä tehnyt oikeudellisen virheen päätellessään riittävän läpinäkyvyyden olemassaolon useista tekijöistä, jotka eivät olleet kuitenkaan merkityksellisiä olemassa olevan yhteisen määräävän markkina-aseman toteamisen kannalta. Valittajat arvostelevat tässä yhteydessä erityisesti sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myöntänyt valituksenalaisen tuomion 251 kohdassa, että edellä mainitussa asiassa Airtours vastaan komissio annetun tuomion 62 kohdassa vahvistetut edellytykset ”voidaan tarvittaessa näyttää toteen epäsuorasti mahdollisesti hyvin heterogeenistenkin yhteisen määräävän markkina-aseman olemassaoloon liittyvien merkkien, ilmenemismuotojen ja ilmiöiden muodostaman indisioiden ja todisteiden kokonaisuuden perusteella”.

128 Tässä yhteydessä on korostettava, kuten komissio on istunnossa huomauttanut, että kyseinen 251 kohta ei ole sellaisenaan arvosteltavissa, koska kyseessä on yleinen toteamus, joka kuvastaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vapaata todisteharkintaa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan näet lähtökohtaisesti ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida sille esitetyn selvityksen näyttöarvoa (ks. esim. asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 66 kohta ja asia C-237/98 P, Dorsch Consult v. neuvosto ja komissio, tuomio 15.6.2000, Kok. 2000, s. I-4549, 50 kohta).

129 Myöskään olemassa olevan yhteisen määräävän markkina-aseman tutkimista, joka perustuu useisiin seikkoihin, joita yleensä pidetään merkkeinä kilpailijoiden välisestä hiljaisesta yhteensovittamisesta tai sen todennäköisyydestä, ei voida siis sellaisenaan kyseenalaistaa. Kuten tämän tuomion 125 kohdasta ilmenee, on kuitenkin välttämätöntä, että tämä tutkimus suoritetaan varovasti ja etenkin sellaisen näkökulman mukaan, joka perustuu mahdollisten uskottavien yhteensovittamisstrategioiden tutkimiseen.

130 Tässä tapauksessa on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi Impala esitti väitteitä, jotka koskivat erityisesti markkinoiden läpinäkyvyyteen liittyneitä riidanalaisen päätöksen osia, ei ole tutkinut näitä osia hiljaista yhteensovittamista koskevaan uskottavaan teoriaan kuuluvan oletetun seurantamekanismin kannalta.

131 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa kyllä valituksenalaisen tuomion 420 kohdassa suurten yhtiöiden alennusten myöntämiseen sovellettavaan ”tiedossa olevaan sääntöjen kokonaisuuteen”. Kuten valittajat perustellusti korostavat tämän tuomion 113 kohdassa mainitun toisen yksityiskohtaisen moitteen yhteydessä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tyytyy kuitenkin valituksenalaisen tuomion 427–429 kohdassa esittämään siitä, olivatko komission riidanalaisessa päätöksessä toteamat tietyt alennusten vaihtelut omiaan kyseenalaistamaan sen, oliko mahdollista valvoa riittävällä tavalla hiljaisen yhteensovittamisen keskinäistä noudattamista, alan hypoteettiseen toimijaan liittyviä väitteitä, joiden tueksi ei esitetä mitään. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin myöntää itse tuomionsa 428 kohdassa, että Impala, joka oli oikeudenkäynnissä kantajana, ei ollut ”esittänyt täsmällisesti, mitkä olisivat nämä kampanja-alennusten myöntämiseen sovellettavat eri säännöt”.

132 Tässä yhteydessä on muistutettava, että Impala edustaa yrityksiä, jotka eivät ole suurten yhtiöiden muodostaman oligopolin jäseniä mutta jotka toimivat kuitenkin samoilla markkinoilla. Näin ollen on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon sitä, että todistustaakka tämän hypoteettisen ”alan ammattilaisen” väitetyistä ominaisuuksista oli Impalalla.

133 Edellä esitetyn perusteella ei ole tarpeen ottaa kantaa tämän tuomion 113 kohdassa mainitun kolmannen yksityiskohtaisen moitteen paikkansapitävyyteen vaan voidaan todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei ole noudattanut periaatteita, joita sen pitää soveltaa tutkiessaan käsiteltäväkseen saatettuja väitteitä, jotka koskevat markkinoiden läpinäkyvyyttä väitetyn yhteisen määräävän aseman yhteydessä.

134 Tämä virhe rasittaa valituksenalaisen tuomion sitä osaa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut komission tekemiä ilmeisiä arviointivirheitä koskevat

väitteet, ja myös valituksenalaisen tuomion 377 kohtaan sisältyvää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamusta. Se ei ole kuitenkaan sellaisenaan omiaan kyseenalaistamaan valituksenalaisen tuomion 325 kohtaan sisältyvää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmää, jonka mukaan riidanalainen päätös on kumottava lähinnä perustelujen riittämättömyyden vuoksi. On siis tutkittava seuraavassa muut valitusperusteet.

Neljäs valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen ylittäessään sille kuuluvan tuomioistuinvalvonnan rajat

– Valituksenalainen tuomio

135 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käyttää valituksenalaisen tuomion tietyissä kohdissa, kuten sen 347 ja 361 kohdassa, sellaisia ilmaisuja kuin ”erittäin läpinäkyvät hinnat” tai ”erittäin läpinäkyvät markkinat”. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin luonnehtii valituksenalaisen tuomion 299 kohdassa riidanalaiseen päätökseen sisältyvää päätelmää, jonka mukaan listahinnat olivat ”suhteellisen yhdenmukaisia”, siten, että ”kyseessä on vähintäänkin maltillinen päätelmä, koska yhdenmukaisuus on todellisuudessa erittäin korostunutta”. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tämän tuomion 307 kohdassa, että ”keskittymän osapuolten soveltamien laskun loppusummasta myönnettyjen alennusten yleistason vaihtelu, sellaisena kuin se todetaan [riidanalaisen] päätöksen 78 perustelukappaleessa, on hyvin vähäistä”. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätellyt valituksenalaisen tuomion 317 kohdassa riidanalaisesta päätöksestä, että ”kampanja-alennukset vaikuttavat hintoihin vain vähän”.

136 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 425 kohdassa riidanalaisesta päätöksestä, että ”asiakaskohtaisten vähimmäis- ja enimmäisalennusten välisen eron – – laskeminen on kummankin keskittymän osapuolen osalta useimmissa tapauksissa suoritettu virheellisesti”. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tämän tuomion 427 kohdassa, että keskittymän osapuolelta saatujen alennuksia koskevien tietojen ”asiaankuuluvuutta voidaan – – epäillä”.

137 Valituksenalaisen tuomion 434 kohdassa todetaan muun muassa seuraavaa:

”– – keskittymän osapuolten ekonomistien laatimassa tutkimuksessa ei esitetä riittävän luotettavia, asiaankuuluvia ja vertailukelpoisia tietoja – –. Vaikka onkin todennäköistä, että erityyppiset vähittäiskauppiaat (supermarketit, itsenäiset vähittäiskauppiaat ja erikoistuneet tavarataloketjut jne.) soveltavat erilaista katestrategiaa ja että kunkin toimijoiden ryhmän sisällä ja jopa kunkin yksittäisen toimijan osalta on eroja albumityyppien ja niiden menestyksen mukaan, ei sitä vastoin ole kovinkaan todennäköistä – tutkimukseenkaan ei sisälly tällaisia tietoja – että vähittäiskauppias soveltaisi erilaista myyntistrategiaa saman tyyppiseen albumiin. – –”

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

138 Valittajat esittävät komission tukemana, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ylittänyt sille kuuluvan tuomioistuinvalvonnan rajat EY 230 artiklan ja vakiintuneen oikeuskäytännön vastaisesti, kun se on korvannut komission arvioinnin omalla arvioinnillaan eikä ole tässä yhteydessä osoittanut riidanalaista päätöstä rasittavien ilmeisten arviointivirheiden olemassaoloa eikä pyytänyt talousasiantuntijoiden lausuntoja.

139 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on riidanalaista päätöstä tutkiessaan tehnyt ilmeisiä arviointivirheitä ja tulkinnut täysin virheellisesti sille esitettyjä todisteita, jotka ovat koskeneet asian oleellisia osatekijöitä ja erityisesti alennusten merkitystä, monimutkaisuutta ja läpinäkymättömyyttä.

140 Valittajat katsovat lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös ottanut tiettyjä todisteita vääristyneellä tavalla huomioon valituksenalaisen tuomion 425, 427 ja 434 kohdassa.

141 Impala katsoo, että tämä valitusperuste on ainakin suureksi osaksi yritys kyseenalaistaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittama tosiseikkoja koskeva arviointi, ilman että valittajat osoittaisivat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tulkinnut virheellisesti käytettävissään olleita todisteita.

142 Impala väittää toissijaisesti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti huomioon sen valvonnan rajoja koskevan merkityksellisen oikeuskäytännön, kun se tutki riidanalaisen päätöksen ja viittasi valituksenalaisen tuomion 328 kohdassa edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Tetra Laval annetun tuomion 39 kohtaan, ja että se ei näin ole ylittänyt sille kuuluvan tuomioistuinvalvonnan alaa.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

143 Aluksi on hylättävä Impalan väite, jonka mukaan neljännen valitusperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät täyttyisi. Toisin kuin Impala väittää, valittajat eivät näet kyseenalaista tällä perusteella ainoastaan sitä, miten tosiseikkoja on arvioitu ensimmäisessä oikeusasteessa, vaan tuovat esiin oikeudellisia kysymyksiä, jotka voidaan tutkia muutoksenhakuvaiheessa.

144 Asiakysymyksen osalta on aluksi muistutettava siitä, että komissiolla on tiettyä harkintavaltaa erityisesti taloudellisten seikkojen arvioinnissa sen soveltaessa asetuksen aineellisia säännöksiä ja erityisesti sen 2 artiklaa. Tästä seuraa, että valvonta, jota yhteisöjen tuomioistuimet voivat kohdistaa yrityskeskittymistä tehtyyn komission päätökseen, voi koskea ainoastaan tosiseikkojen aineellisen paikkansapitävyyden selvittämistä ja sitä, että päätöksessä ei ole tehty ilmeistä arviointivirhettä (ks. em. Kali & Salz -tapaus, tuomion 223 ja 224 kohta sekä em. asia komissio v. Tetra Laval, tuomion 38 kohta).

145 Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei ole korvata komission tekemää taloudellista arviointia omalla arvioinnillaan asetuksen aineellisia sääntöjä sovellettaessa, tämä ei tarkoita sitä, että yhteisöjen tuomioistuinten pitäisi pidättäytyä valvomasta sitä, miten komissio on oikeudellisesti luonnehtinut taloudellisluonteisia seikkoja. Yhteisöjen tuomioistuinten on näet paitsi tutkittava esitettyjen

todisteiden aineellinen paikkansapitävyys, luotettavuus ja johdonmukaisuus myös tarkistettava, kattavatko nämä todisteet kaikki merkitykselliset seikat, jotka pitää ottaa huomioon monitahoisen tilanteen arvioinnissa, ja voivatko kyseiset todisteet tukea päätelmiä, jotka niistä on tehty (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Tetra Laval, tuomion 39 kohta ja em. asia Espanja v. Lenzing, tuomion 56 ja 57 kohta).

146 Nyt käsiteltävästä asiasta on todettava, että siltä osin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut sille esitettyjen väitteiden yhteydessä perusteellisesti riidanalaisen päätöksen taustalla olevat todisteet, se on toiminut tämän tuomion 144 ja 145 kohdassa esitetyn oikeuskäytännön vaatimusten mukaisesti.

147 Tämä päätelmä ei kuitenkaan sellaisenaan riitä neljännen valitusperusteen kumoamiseen. Kuten tämän tuomion 139 kohdasta ilmenee, valittajat esittävät näet sen kysymyksen lisäksi, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ylittänyt sille kuuluvan valvonnan rajat riidanalaisen päätöksen tosiseikkoja koskevan perustan valvonnan intensiteetin osalta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on riidanalaisen päätöksen taustalla olevia tekijöitä tutkiessaan tehnyt ilmeisiä arviointivirheitä ja tulkinnut perustavanlaatuisen virheellisellä tavalla sille esitettyjä todisteita.

148 Viimeksi mainitut väitteet ovat osittain päällekkäisiä tämän valituksen muiden perusteiden eli yhtäältä ensimmäisen, toisen ja seitsemännen valitusperusteen sekä kolmannen valitusperusteen ensimmäisen osan kanssa, sillä ne koskevat sitä, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on käsitellyt tiettyjä sille esitettyjä todisteita, ja toisaalta viidennen valitusperusteen kanssa, sillä sen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt yhteiseen määräävään asemaan sovellettavat oikeudelliset perusteet huomiotta.

149 Tältä osin on riittävää korostaa, kuten tämän tuomion 95, 102 ja 133 kohdasta ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisia virheitä sekä tiettyjen todisteiden käsittelemisen osalta että hiljaisesta yhteensovittamisesta

johtuvaan yhteiseen määräävään asemaan sovellettavien oikeudellisten perusteiden osalta, kun se on tutkinut ilmeisten arviointivirheiden olemassaoloa koskevat väitteet.

150 Näin ollen ei ole tarpeen antaa ratkaisua valittajien väitteistä, jotka koskevat todisteiden ottamista vääristyneellä tavalla huomioon, eikä siitä kysymyksestä, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin todellakin korvannut valituksenalaisessa tuomiossa komission taloudellisen arvioinnin omallaan, vaan on todettava, että kun otetaan huomioon se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ylittänyt sille kuuluvan tuomioistuinvalvonnan rajat, vähintään ilmeisten arviointivirheiden olemassaoloa koskevien väitteiden tutkimista koskevaa valituksenalaisen tuomion osaa rasittavat oikeudelliset virheet. On tutkittava vielä kuudes valitusperuste sen valituksenalaisen tuomion osan osalta, joka koskee riidanalaisen päätöksen perustelujen riittämättömyyttä.

Kuudes valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen soveltaessaan virheellistä säännöstä yrityskeskittymien hyväksymisestä tehtävien päätösten perustelujen osalta

– Valituksenalainen tuomio

151 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tiivistänyt riidanalaisen päätöksen merkitykselliset osat valituksenalaisen tuomion 255–276 kohdassa tutkiessaan sille esitetyn ensimmäisen kanneperusteen. Tuomion 275 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Edellä esitetystä seuraa, että komissio on päätellyt yhteisen määräävän markkina-aseman puuttumisen tuotteen homogeenisuuden, markkinoiden [läpinäkyvyyden] sekä kostotoimenpiteiden käyttämisen perusteella.”

152 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut valituksenalaisessa tuomiossa riidanalaisen päätöksen eri kohtia siltä kannalta, sisältyykö niihin riittäviä perusteluja

markkinoiden läpinäkymättömyyden toteamiseksi, ja on vastannut tähän joka kerta kieltävästi.

153 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut aluksi erityisesti markkinoiden läpinäkyvyyttä koskeneen riidanalaisen päätöksen väliotsikon. Se on todennut tästä valituksenalaisen tuomion 289, 290 ja 294 kohdassa seuraavaa:

”289 Väliotsikosta on aluksi huomautettava, että siihen kuuluu vain kolme perustelukappaletta, vaikka [läpinäkyvyys] on tässä tapauksessa [riidanalaisen] päätöksen mukaan ja erityisesti komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämissä kirjelmissä edustaman näkemyksen mukaan olennainen tai jopa ainoa perustelu väitteelle, jonka mukaan musiikkiäänitteiden markkinoilla ei ole olemassa yhteistä määräävää asemaa. On myös korostettava, että siinä ei ole päätelty, että markkinat eivät olisi [läpinäkyvät], eikä edes, että ne eivät olisi riittävän [läpinäkyvät] [hiljaisen yhteensovittamisen] mahdollistamiseksi. Päätöksen 111 perustelukappaleen loppuosassa todetaan enintään, että tarve harjoittaa valvontaa albumitasolla erityisesti kampanja-alennusten osalta ’saattaisi vähentää [läpinäkyvyyttä] markkinoilla ja vaikeuttaa [hiljaisia] yhteisjärjestelyjä’, ja toisaalta 113 perustelukappaleen loppuosassa todetaan enintään, että ’komissio ei ole kuitenkaan löytänyt riittävästi seikkoja osoittaakseen, että valvomalla vähittäishintoja tai käyttämällä näitä yhteyksiä vähittäiskauppiaiden kanssa suuret levy-yhtiöt olisivat aikaisemmin kyenneet täyttämään kampanja-alennuksiin liittyvän [läpinäkyvyyden] puuttumisen, johon on viitattu viiden suuren jäsenvaltion osalta’. Näillä väitteillä, jotka ovat epämääräisiä ja joihin ei liity minkäänlaisia täsmennyksiä, jotka koskisivat esimerkiksi kampanja-alennusten luonnetta, olosuhteita, joissa niitä voidaan soveltaa, niiden läpinäkymättömyyden astetta, niiden laajuutta tai niistä hintojen [läpinäkyvyydelle] aiheutuvia vaikutuksia, ei voida perustella oikeudellisesti riittävällä tavalla toteamusta, jonka mukaan markkinat eivät ole riittävän [läpinäkyviä] mahdollistamaan yhteisen määräävän aseman.

290 Tämän jälkeen on ilmeistä, että edellä mainittuja kahta otetta lukuun ottamatta kaikki [riidanalaisen] päätöksen 111–113 perustelukappaleessa todetut tekijät eivät missään tapauksessa osoita markkinoiden läpinäkymättömyyttä vaan tuovat päinvastoin esiin niiden [läpinäkyvyyden].

– –

294 Edellä esitetystä ilmenee, että sen lisäksi, että komissio ei päätellyt [läpinäkyvyyden] tutkimista koskevassa [riidanalaisen] päätöksen väliotsikossa, että markkinat olisivat läpinäkymättömät tai että ne eivät olisi riittävän [läpinäkyvät], jotta yhteinen määräävä asema olisi mahdollinen, se viittasi vain tekijöihin, jotka olisivat omiaan luomaan markkinoille suuren [läpinäkyvyyden] ja edistämään yhteisjärjestelyn noudattamisen valvontaa, ainoana poikkeuksena melko rajoitettu ja tukematta jätetty väite, jonka mukaan kampanja-alennukset voisivat vähentää [läpinäkyvyyttä] ja vaikeuttaa [hiljaisia] yhteisjärjestelyjä. On siis todettava, että tämän osion ei selvästikään voida yksinään katsoa perustelevan oikeudellisesti riittävällä tavalla väitettä, jonka mukaan markkinat eivät ole riittävän [läpinäkyvät].”

154 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki riidanalaiseen päätökseen sisältyneet näkemykset, jotka koskivat suurten yhtiöiden mahdollista ”yhteistä hintapolitiikkaa”, ja tutki ne valituksenalaisen tuomion 295–324 kohdassa etsiessään indisioita, jotka saattaisivat selittää väitetyn markkinoiden läpinäkyvyyden puuttumisen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti tässä yhteydessä muun muassa seuraavat päätelmät:

”315 Vaikuttaa siis siltä, että ainoa [riidanalaisessa] päätöksessä todettu läpinäkymättömyyden osatekijä on 80 perustelukappaleeseen (ja vastaaviin muita suuria maita koskeviin perustelukappaleisiin) sisältyvä väite, jonka mukaan ’vaikuttaa kuitenkin siltä, että kampanja-alennukset ovat vähemmän [läpinäkyviä] kuin tavanomaiset alennukset ja että myös niiden valvonta edellyttää tämän tyyppisten alennusten kehityksen tarkkaa seurantaa vähittäismarkkinoilla’.

– –

318 On myös huomautettava, että [riidanalaisessa] päätöksessä ei esitetä, että markkinat olisivat läpinäkymättömät, eikä edes, että ne eivät olisi riittävän

[läpinäkyviä] mahdollistamaan hintojen yhteensovittamisen, vaan enintään, että kampanja-alennukset ovat vähemmän [läpinäkyviä], ilman että [riidanalaisessa] päätöksessä esitettäisiin vähäisimpiäkään tietoja niiden luonteesta, olosuhteista, joissa ne on annettu, niiden konkreettisesta merkityksestä nettohintojen kannalta tai niiden vaikutuksesta hintojen [läpinäkyvyyteen].

319 Lisäksi on muistettava, että kuten edellä on esitetty, komissio on todennut [riidanalaisessa] päätöksessä useita seikkoja ja tekijöitä, jotka edistävät markkinoiden [läpinäkyvyyttä] ja helpottavat yhteisjärjestelyn noudattamisen valvontaa.

320 Tästä seuraa, että niillä muutamilla kampanja-alennuksiin liittyvillä väitteillä, jotka sisältyvät [riidanalaisen] päätöksen osioon, joka koskee hintojen yhteensovittamisen tutkimista suurissa maissa, ei voida osoittaa markkinoiden tai edes kampanja-alennusten läpinäkymättömyyttä, koska ne ovat epätarkkoja, niiden tueksi ei ole esitetty näyttöä ja ne ovat jopa ristiriidassa [riidanalaiseen] päätökseen sisältyvien muiden huomioiden kanssa. Näissä väitteissä tyydytään lisäksi vain esittämään, että kampanja-alennukset olisivat vähemmän [läpinäkyviä] kuin tavanomaiset alennukset, mutta ei selitetä sitä, miksi niillä olisi merkitystä markkinoiden läpinäkyvyyden kannalta, eikä näiden väitteiden perusteella ole mahdollista ymmärtää, miten niillä voitaisiin yksinään korvata muut [riidanalaisessa] päätöksessä yksilöidyt markkinoiden [läpinäkyvyyden] tekijät ja siten poistaa [läpinäkyvyys], joka on välttämätön yhteisen määräävän markkina-aseman olemassaolon kannalta.

– –

324 Tästä seuraa, että myöskään pieniä maita koskeva osio ei sisällä perusteluja toteamukselle, jonka mukaan markkinat eivät kampanja-alennusten takia olisi [läpinäkyvät]. Pienissä maissa vallitseva tilanne ei voi missään tapauksessa olla pätevä perustelu suurten maiden markkinoiden [läpinäkyvyyttä] koskevalle toteamukselle.

325 Edellä esitetystä seuraa, että markkinoiden [läpinäkyvyyteen] liittyvän toteamuksen perustelujen riittämättömyyttä koskeva väite on perusteltu, mikä jo sellaisenaan olisi peruste päätöksen kumoamiselle.”

155 Valituksenalaisen tuomion 411 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Komissio on vastinekirjelmässään kyllä väittänyt, että se oli tutkinut muiden suurten yhtiöiden alennukset mutta että näitä lukuja ei voitu paljastaa keskittymän osapuolille, joten oli mahdotonta sisällyttää ne [riidanalaiseen] päätökseen. Näitä perusteluja ei voida kuitenkaan hyväksyä.”

156 Valituksenalaisen tuomion 530 kohdan sanamuoto on seuraava:

”[Riidanalaisen] päätöksen 157 perustelukappaleesta ja erityisesti sen viimeisestä virkkeestä ilmenee, että komission päätelmä, jonka mukaan keskittymä ei edusta riittävän merkittävää muutosta, jotta sen seurauksena todennäköisesti syntyisi yhteinen määräävä markkina-asema, perustuu nimenomaisesti markkinoiden [läpinäkyvyyteen] ja kostotoimenpiteisiin liittyviin seikkoihin.”

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

157 Valittajat väittävät ensisijaisesti, että yrityskeskittymien valvontaa koskeva yhteisön järjestelmä ja erityisesti asetuksen 10 artiklan 6 kohta estävät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamasta tällaisen keskittymän hyväksyvän päätöksen riittämättömien perustelujen vuoksi.

158 Valittajat vetoavat toissijaisesti siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut liian tiukkaa perusteluvaatimusta, joka on ristiriidassa vakiintuneen oikeuskäytännön kanssa, eikä ole ottanut huomioon yrityskeskittymien valvontamenettelyn erityistä asiayhteyttä ja luonnetta. Yhtäältä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on erehtynyt edellyttämällä sitä, että komissio selittäisi väitetiedoksiannosta tehdyt poikkeamat.

159 Toisaalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on erehtynyt tutkiessaan riidanalaisen päätöksen perusteluja, kun se ei ole ottanut huomioon yrityskeskittymän hyväksyvän päätöksen erityistä asiayhteyttä. Valittajat esittävät tältä osin useita seikkoja. Ensinnäkin ne katsovat, että yrityskeskittymän hyväksyvän päätöksen perusteluille pitää asettaa vähemmän tiukat vaatimukset kuin yrityskeskittymän kieltävälle päätökselle. Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt tutkimatta riidanalaisen päätöksen perustelut alaa hyvin tuntevien ammattilaisten kannalta. Kolmanneksi lyhyt määräaika väitetiedoksiannon ja yrityskeskittymän hyväksyvän päätöksen välillä edellyttää tietynlaista pidättyväisyyttä tällaisen päätöksen perustelujen valvonnassa. Neljänneksi sen, että valittajille on annettu lupa toteuttaa ilmoitettu yrityskeskittymä, pitäisi estää yrityskeskittymien hyväksyvien päätösten kumoaminen perustelujen riittämättömyyden perusteella. Viidenneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt valituksenalaisen tuomion 411 kohdassa oikeudellisen virheen velvoittaessaan komission julkistamaan yksityiskohtaisia tietoja hinnoista ja alennuksista, vaikka ne ovat olleet luottamuksellisia ja arkaluonteisia.

160 Valittajat katsovat, että riidanalainen päätös on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittaman arvioinnin vastaisesti vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella joka tapauksessa asianmukaisesti perusteltu, koska perusteluista selviää Impalalle päätöksen taustalla olleet syyt ja niiden perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi harjoittaa laillisuusvalvontaansa. Valittajat vetoavat tältä osin erityisesti siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamus, jonka mukaan riidanalainen päätös on riittämättömästi perusteltu, ei ole yhdenmukainen sen esittämän arvioinnin kanssa, jonka mukaan kyseistä päätöstä rasittaisivat ilmeiset arviointivirheet.

161 Valittajat väittävät lopuksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittamaa riidanalaisen päätöksen perustelujen tutkimista rasittavat virheellisen

näyttövaatimuksen soveltaminen, tuomioistuinvalvonnan asianmukaisen ulottuvuuden noudattamatta jättäminen ja virheellisen läpinäkyvyyttä koskevan perusteen soveltaminen.

162 Impala arvioi ensinnäkin, sanotun vaikuttamatta sen esittämään yleiseen tutkimatta jättämistä koskevaan väitteeseen, että valittajat eivät voi tehdä asetuksen 10 artiklan 6 kohdan poikkeussäännöksestä yleissääntöä. Toiseksi Impala katsoo valittajien tekevän virheen, kun ne väittävät lähinnä, että EY 253 artikla on sovellettavissa tai ei ole sovellettavissa sen mukaan, onko suunnitellusta yrityskeskittymästä tehtävä päätös kielteinen vai myönteinen. Kolmanneksi Impala väittää, että vaadittavien perustelujen määrä riippuu asiayhteydestä ja oikeudellisesta viitekehyksestä, jossa tietty toimi toteutetaan. On täysin tämän periaatteen mukaista, että perusteluvaatimukset mukautetaan tarkasteltavan asian laatuun. Tässä tapauksessa kyseessä on asia, jossa aloitettiin muodollinen menettely ja johon liittyi vakavaa vastustusta kolmannen osapuolen taholta ja väitetiedoksiannon antaminen.

163 Impala toteaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen soveltamaan perusteluvaatimukseen liittyvien valittajien esittämien toissijaisten perustelujen osalta yhtäältä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tyytynyt mainitsemaan otteita väitetiedoksiannosta ainoastaan korostaakseen riidanalaisen päätöksen perustelujen riittämättömyyttä ja siihen sisältyviä epäjohdonmukaisuuksia ja perustanut tämän perustelujen riittämättömyyttä koskevan toteamuksensa riidanalaisessa päätöksessä itsessään esitettyihin perusteluihin eikä ole verrannut niitä väitetiedoksiannossa esitettyihin perusteluihin. Toisaalta Impala katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole jättänyt yrityskeskittymien valvontamenettelyn asiayhteyttä huomiotta.

164 Myöskään siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kyennyt tutkimaan riidanalaisen päätöksen tyhjentävästi, ei Impalan mukaan seuraa, että päätöksen perustelut olisivat olleet riittävät. Impala katsoo, että missään tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole kyennyt ymmärtämään varsinkaan sitä, miksi komissio on päätellyt, että läpinäkyvyyttä koskeneet todisteet olivat riittämättömiä, koska kampanja-alennukset olivat vähemmän läpinäkyviä kuin muuntyyppiset alennukset, vaikka todisteista ilmeni, että läpinäkyvyys oli riittävää tukemaan toteamusta yhteisen määräävän aseman olemassaolosta. Impalan mukaan riidanalaisen päätöksen todelliset perustelut ovat jääneet tuntemattomiksi.

165 Impala esittää tämän tuomion 161 kohdassa tiivistetyistä valittajien perusteluista, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen riidanalaisen päätöksen perustelujen tietyistä osista esittämät huomautukset perustuvat komission tekemän selvityksen perusteelliseen tutkimiseen mutta etenkin riidanalaisen päätöksen sisäisiin epäjohdonmukaisuuksiin.

– Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

166 Kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, EY 253 artiklassa edellytettyjen perustelujen pitää olla kyseessä olevan toimenpiteen luonteen mukaisia, ja niistä pitää selkeästi ja yksiselitteisesti ilmetä toimenpiteen tehneen yhteisön toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluvelvollisuuden täyttymistä on arvioitava asiaan liittyvien olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimenpiteen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille toimenpide on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimenpiteen perustelut mainitun EY 253 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon sen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (ks. mm. asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, 63 kohta; asia C-42/01, Portugali v. komissio, tuomio 22.6.2004, Kok. 2004, s. I-6079, 66 kohta ja asia C-390/06, Nuova Agricast, tuomio 15.4.2008, Kok. 2008, s. I-2577, 79 kohta).

167 Tällaisen toimenpiteen toteuttaja ei ole kuitenkaan velvollinen ottamaan kantaa selvästi toissijaisiin seikkoihin tai ennakoimaan mahdollisia vastalauseita (yhdistetyt asiat C-465/02 ja C-466/02, Saksa ja Tanska v. komissio, ns. Feta-tapaus, tuomio 25.10.2005, Kok. 2005, s. I-9115, 106 kohta). Lisäksi päätöksen perustelujen yksityiskohtaisuuden pitää olla oikeassa suhteessa niihin aineellisiin mahdollisuuksiin ja teknisiin tai määräaikoja koskeviin edellytyksiin, joiden rajoissa se on tehtävä (ks. asia 16/65, Schwarze, tuomio 1.12.1965, Kok. 1965, s. 1081, 1096 ja 1097, Kok. Ep. I, s. 227 ja asia C-350/88, Delacre ym. v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-395, 16 kohta). Komissio ei siis laiminlyö perusteluvelvollisuuttaan, jos se ei yrityskeskittymien valvontaa koskevaa toimivaltaansa käyttäessään sisällytä päätökseensä täsmällisiä perusteluja sille, miten se on arvioinut keskittymän tiettyjä seikkoja, jotka ovat sen mielestä selvästi asiaankuulumattomia, merkityksettömiä tai selvästi

toissijaisia keskittymän arvioimisen kannalta (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 64 kohta). Tällainen vaatimus olisi näet vaikea sovittaa yhteen joutuisuusvaatimuksen ja niiden menettelyä koskevien lyhyiden määräaikojen kanssa, jotka velvoittavat komissiota, kun se käyttää yrityskeskittymien valvontaa koskevaa toimivaltaansa, ja jotka kuuluvat näiden toimenpiteiden valvontamenettelyä koskeviin erityisiin olosuhteisiin.

168 Tästä seuraa, että kun komissio julistaa yrityskeskittymän yhteismarkkinoille soveltuvaksi asetuksen 8 artiklan 2 kohdan perusteella, perusteluvaatimus täytetään, jos tässä päätöksessä esitetään selvästi syyt, joiden vuoksi komissio katsoo, että kyseisellä yrityskeskittymällä, tarvittaessa asianomaisten yritysten tekemien muutosten jälkeen, ei luoda tai vahvisteta määräävää markkina-asemaa, josta seuraisi, että tehokas kilpailu yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla olennaisesti rajoittuisi.

169 Vaikka komissio ei ole velvollinen ottamaan asetuksen mukaisesti tehtyjen päätösten perusteluissa kantaa kaikkiin sille esitettyihin seikkoihin ja perusteluihin, myöskään niihin, jotka ovat annettavan arvioinnin kannalta selvästi toissijaisia, sen pitää kuitenkin esittää tosiseikat ja oikeudelliset näkemykset, jotka ovat päätöksen rakenteen kannalta olennaisen tärkeitä. Perustelujen pitää olla myös johdonmukaiset, eikä niissä saa varsinkaan olla sisäisiä ristiriitaisuuksia (ks. vastaavasti analogisesti asia 13/60, Geitling ym. v. korkea viranomainen, tuomio 18.5.1962, Kok. 1962, s. 165, 221; asia 41/69, ACF Chemiefarma v. komissio, tuomio 15.7.1970, Kok. 1970, s. 661, Kok. Ep. I, s. 455, 78 kohta; asia 158/80, Rewe-Handelsgesellschaft Nord ja Rewe-Markt Steffen, tuomio 7.7.1981, Kok. 1981, s. 1805, Kok. Ep. VI, s. 157, 26 kohta ja asia 28/87, Arendt v. parlamentti, tuomio 17.5.1988, Kok. 1988, s. 2633, 7 ja 8 kohta).

170 Valittajien kuudennen valitusperusteen yhteydessä esittämää arvostelua on tutkittava näiden periaatteiden valossa.

171 Valittajat väittävät lähinnä, että yrityskeskittymän hyväksyvää komission päätöstä ei voida missään tapauksessa kumota perustelujen riittämättömyyden vuoksi. Ne nojautuvat tässä yhteydessä erityisesti asetuksen 10 artiklan 6 kohtaan.

172 Tämän tuomion 49 kohdasta ilmenee, että viimeksi mainitun säännöksen tarkoituksena on varmistaa oikeusvarmuus siinä tapauksessa, että komissio ei poikkeuksellisesti ole tehnyt päätöstä säädetyssä määräajassa. Siten asianomaiset yritykset ovat vapaita toteuttamaan keskittymänsä heti, kun tällainen hiljainen hyväksyminen on tapahtunut.

173 Kuten Impala korostaa, asetuksen 10 artiklan 6 kohtaan perustuvat valittajan perustelut antavat ymmärtää, että yrityskeskittymät hyväksyviä päätöksiä ei tarvitsisi lainkaan perustella, koska niitä ei voitaisi riitauttaa perustelujen puuttumisen vuoksi.

174 On muistettava, että EY 253 artiklan rikkomista merkitsevä perustelujen riittämättömyys kuuluu EY 230 artiklassa tarkoitettuihin olennaisen menettelymääräyksen rikkomisiin ja sitä on pidettävä sellaisena perusteena, jonka yhteisöjen tuomioistuin voi ottaa tai sen pitää ottaa huomioon viran puolesta (ks. vastaavasti asia C-166/95 P, komissio v. Daffix, tuomio 20.2.1997, Kok. 1997, s. I-983, 24 kohta). Samoin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan johdettua yhteisön oikeutta pitää tulkita niin pitkälti kuin mahdollista siten, että sen sisältö on sopusoinnussa EY:n perustamissopimuksen määräysten ja yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden kanssa (asia C-457/05, Schutzverband der Spirituosen-Industrie, tuomio 4.10.2007, Kok. 2007, s. I-8075, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tästä seuraa, että asetuksen 10 artiklan 6 kohtaa on tulkittava ja sovellettava EY 230 artiklan ja EY 253 artiklan valossa.

175 Kuten tämän tuomion 49 kohdasta ilmenee, kyseinen 10 artiklan 6 kohta on poikkeus asetuksen yleisestä rakenteesta, joka ilmenee erityisesti asetuksen 6 artiklan 1 kohdasta ja 8 artiklan 1 kohdasta ja jonka mukaisesti komission on annettava nimenomaisesti ratkaisu sille ilmoitetuista yrityskeskittymistä, olipa päätös kielteinen tai myönteinen. Näin ollen sen lisäksi, että asetuksen 10 artiklan 6 kohta ei voi olla yrityskeskittymien soveltuvuutta yhteismarkkinoille puoltavan yleisen olettaman perustana, tämä säännös ei voi myöskään olla perustana poikkeukselle, joka tehtäisiin mahdollisuudesta riitauttaa tällaisen toimenpiteen hyväksyvän päätöksen

laillisuus perusteluvelvollisuuden laiminlyönnin perusteella. Kyseisestä säännöksestä heijastuva poikkeuksellisissa olosuhteissa vallitseva oikeusvarmuuden hyväksyttävä tarve ei näet voi johtaa niin pitkälle, että yrityskeskittymiä koskevat päätökset jäisivät kokonaan tai osittain yhteisöjen tuomioistuinten valvonnan ulkopuolelle.

176 Asetuksen 10 artiklan 6 kohtaan perustuvat valittajien perustelut on näin ollen hylättävä.

177 Valittajat vetoavat toissijaisesti muun muassa siihen, että koska Impalalle on selvinnyt riidanalaisesta päätöksestä hyväksymisen antamisen syyt ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kyennyt tutkimaan sen laillisuuden, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole noudattanut perusteluvaatimuksia koskevaa yhteisöjen tuomioistuinten vakiintunutta oikeuskäytäntöä.

178 Kuten tämän tuomion 166 kohdasta ilmenee, vakiintuneessa oikeuskäytännössä on tältä osin katsottu yhtäältä, että EY 253 artiklassa vaadituilla perusteluilla pyritään siihen, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi valvoa toimenpiteen laillisuutta, ja että toisaalta tätä perusteluvaatimusta on arvioitava siten, että otetaan huomioon kyseisen toimen luonne ja asiayhteys, jossa se on toteutettu (ks. myös asia 32/86, SISMA v. komissio, tuomio 7.4.1987, Kok. 1987, s. 1645, 8 kohta; asia C-181/90, Consorgan v. komissio, tuomio 4.6.1992, Kok. 1992, s. I-3557, 14 kohta; asia C-22/94, Irish Farmers Association ym., tuomio 15.4.1997, Kok. 1997, s. I-1809, 39–41 kohta; asia C-114/00, Espanja v. komissio, tuomio 19.9.2002, Kok. 2002, s. I-7657, 62 ja 63 kohta; asia C-195/99 P, Krupp Hoesch v. komissio, tuomio 2.10.2003, Kok. 2003, s. I-10937, 110 kohta ja em. yhdistetyt asiat Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomion 372 kohta).

179 Tässä tapauksessa saattaa vaikuttaa valitettavalta, että riidanalaisessa päätöksessä vallitsee tietynlainen epäsuhta riittävää läpinäkyvyyttä puoltavien seikkojen esittämisen ja tällaista läpinäkyvyyttä vastaan viittaavan kampanja-alennusten vaikutusten esittämisen välillä. Kun otetaan kuitenkin huomioon ensinnäkin asiayhteys, jossa riidanalainen päätös on tehty ja jolle on ominaista muun muassa hyvin lyhyt aika yhtäältä väitetiedoksiantoon annetun kirjallisen vastauksen ja komissiossa järjestetyn

kuulemisen sekä toisaalta muodollisen menettelyn päättämisen välillä, ja toiseksi tämän tuomion 166–169 kohdassa ja erityisesti sen 166 ja 167 kohdassa esitetyn oikeuskäytännön vaatimukset, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi voinut oikeudellista virhettä tekemättä katsoa, että komissio olisi tässä tapauksessa laiminlyönyt velvollisuutensa perustella riidanalainen päätös riittävällä tavalla (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 275/80 ja 24/81, Krupp Stahl v. komissio, tuomio 28.10.1981, Kok. 1981, s. 2489, 13 kohta ja yhdistetyt asiat 296/82 ja 318/82, Alankomaat ja Leeuwarder Papierwarenfabriek v. komissio, tuomio 13.3.1985, Kok. 1985, s. 809, Kok. Ep. VIII, s. 107, 21 kohta).

180 Riidanalaisesta päätöksestä ilmeni näet ensinnäkin komission päättely, siten että sen perusteella oli mahdollista riitauttaa päätös myöhemmin toimivaltaisessa tuomioistuimessa, kuten Impala on menetellyt. Tältä osin olisi liiallista vaatia, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellyttänyt valituksenalaisen tuomion 289 kohdassa, yksityiskohtaista kuvausta kaikista riidanalaisen päätöksen taustalla olevista seikoista, kuten kampanja-alennusten luonteesta, olosuhteista, joissa niitä sovellettiin, niiden läpinäkymättömyydestä, niiden laajuudesta tai niiden erityisistä vaikutuksista hintojen läpinäkyvyyteen (ks. vastaavasti asia C-286/98 P, Stora Kopparbergs Bergslags v. komissio, tuomio 16.11.2000, Kok. 2000, s. I-9925, 59–61 kohta ja yhdistetyt asiat C-341/06 P ja C-342/06 P, Chronopost ja La Poste v. UFEX ym., tuomio 1.7.2008, Kok. 2008, s. I-4777, 108 kohtaa). Tämä pätee erityisesti sen vuoksi, kuten muun muassa valituksenalaisen tuomion 7 ja 10 kohdasta ilmenee, että Impala on ollut tiiviisti mukana muodollisessa menettelyssä (ks. vastaavasti asia C-120/99, Italia v. neuvosto, tuomio 25.10.2001, Kok. 2001, s. I-7997, 29 kohta ja asia C-304/01, Espanja v. komissio, tuomio 9.9.2004, Kok. 2004, s. I-7655, 50 kohta) ja se on lisäksi vallan hyvin kyennyt riitauttamaan komission riidanalaisessa päätöksessä esittämän asiakysymystä koskevan arvioinnin pätevyyden ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

181 Kuten toiseksi muun muassa valituksenalaisen tuomion 275, 289 ja 530 kohdasta ilmenee, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tiesi syyt, joiden vuoksi komissio oli päättänyt hyväksyä kyseisen yrityskeskittymän. Se käsitteli lisäksi useissa tuomionsa kohdissa näiden syiden paikkansapitävyyttä. Tässä yhteydessä on muistettava, että päätösten perusteluvelvollisuus on olennainen muotomääräys, joka on erotettava perustelujen aineellisesta paikkansapitävyydestä, joka koskee riidanalaisen päätöksen aineellista lainmukaisuutta (ks. em. asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 67 kohta ja asia C-310/99, Italia v. komissio, tuomio 7.3.2002, Kok. 2002, s. I-2289, 48 kohta). Päätöksen perusteluissa toistetaan näet virallisesti päätöksen perustana olevat syyt. Jos nämä syyt ovat virheellisiä, ne rasittavat päätöksen asiasisällön laillisuutta mutta eivät sen perusteluja, jotka saattavat olla riittävät,

vaikka niissä esitetään virheellisiä syitä. Näin ollen ei voida väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi kyennyt harjoittamaan laillisuusvalvontaansa (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Chronopost ja La Poste v. UFEX ym., tuomion 112 kohta).

182 Valittajien kuudes valitusperuste on siis hyväksyttävä, ilman että on tarpeen antaa ratkaisua tämän tuomion 158, 159 ja 161 kohdassa esitetyistä moitteista.

183 Edellä esitetyn perusteella nyt käsiteltävänä oleva valitus on todettava perustelluksi.

Väitetty vastavalitus

184 Komission vastauskirjelmä sisältää erillisen jakson, johon sisältyy ”lisähuomautuksia” riidanalaisen päätöksen ”olennaisista perusteluista”. Komissio vetoaa siinä siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on menetellyt virheellisesti luokitellessaan sen kostotoimenpiteitä koskevat toteamukset valituksenalaisen tuomion 474 ja 476 kohdassa kyseisen päätöksen olennaiseksi perusteluksi. Mikäli nimittäin nyt käsiteltävässä asiassa ilmenisi, että markkinoiden läpinäkyvyyttä koskevat komission toteamukset olivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen näkemyksen vastaisesti oikeudellisesti paikkansapitäviä, kyseisen päätöksen pitäisi komission mielestä jäädä voimaan riippumatta siitä, onko siinä oikeudellisia virheitä kostotoimenpiteiden osalta vai ei.

185 Impala on tulkinnut nämä komission vastauskirjelmässä esittämät toteamukset vastavalitukseksi ja vastannut niihin 23.3.2007 päivätyllä erillisellä kirjelmällä yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 117 artiklan 2 kohdan nojalla. Tämän jälkeen osapuolille annettiin lupa jättää tästä aiheesta vielä muitakin kirjelmiä, joista viimeinen jätettiin yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 16.7.2007, samalla kun

jätettiin avoimeksi kysymys siitä, oliko Impalalla oikeus vedota kyseiseen 117 artiklan 2 kohtaan.

186 Väitteen luonnehtiminen vastavalitukseksi edellyttää työjärjestyksen 117 artiklan 2 kohdan perusteella sitä, että siihen vetoava asianosainen vaatii valituksenalaisen tuomion kumoamista osittain tai kokonaan sellaisella perusteella, jota ei ole esitetty valituksessa. Se, onko tilanne tässä tapauksessa tällainen, on selvitettävä komission valitukseen antaman vastauskirjelmän kyseisen kohdan sanamuodon, tarkoituksen ja asiayhteyden perusteella.

187 On tärkeää korostaa tässä yhteydessä, että komissio ei käytä missään kirjelmänsä kohdassa ilmaisua ”vastavalitus”. Komissio on lisäksi itsekin ilmaissut selvästi oikeudenkäynnin aikana, erityisesti istunnossa, ettei sillä ollut missään tapauksessa aikomusta tehdä vastavalitusta ”lisähuomautuksillaan”.

188 Näin ollen on pääteltävä, että nämä huomautukset eivät merkitse vastavalitusta. Toisin kuin Impala väittää, niihin ei siis ole tarpeen ottaa kantaa.

Asian palauttaminen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen

189 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi, yhteisöjen tuomioistuin kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen. Se voi tällöin joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

190 Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut vain kaksi Impalan kanteensa tueksi esittämistä viidestä kanneperusteesta, yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että nyt käsiteltävä asia ei ole ratkaisukelpoinen. Asia on näin ollen palautettava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen.

191 Koska asia palautetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, tämän muutoksenhakumenettelyn oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-464/04, Impala vastaan komissio, 13.7.2006 antama tuomio kumotaan.

2) Asia palautetaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen.

3) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Allekirjoitukset